

Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap

Institutt for pedagogikk

MPOPGH-123H/Master i pedagogikk heltid

2023 HØST – 2024 VÅR

Dona Shemsa Rwegamira

Kandidatnr: 9044

Samarbeid mellom barnehageledelse og flyktningforeldre i barnehagen

«Hvilke erfaringer har nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten skolegang med samarbeidet med norsk barnehage?»

Universitetet i Sørøst-Norge

Fakultet for humaniora, idretts-og utdanningsvitenskap

Institutt for pedagogikk

Postboks 235

3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2024 Dona Shemsa Rwegamira

Denne avhandlingen representerer 30 studiepoeng

Sammendrag

Denne masteroppgaven undersøker samarbeidet mellom nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten formell skolegang og norske barnehager. Gjennom individuelle intervjuer med fire flyktningeforeldre fra Kongo og Rwanda, undersøkes deres erfaringer med norsk barnehage. Hovedproblemstillingen er: «Hvilke erfaringer har nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten skolegang med samarbeidet med norsk barnehage?» Drøftingen fokuserer på hvilke implikasjoner disse erfaringene har for hvordan barnehageledelsen kan fremme et mer inkluderende og godt samarbeid med flyktningeforeldre. Det er begrenset forskning på foreldresamarbeid med nyankomne flyktningeforeldre uten skolegang. Denne studien tar sikte på å fylle dette kunnskapshullet, noe som kan være verdifullt både for praksisfeltet og videre forskning.

Et fokus på flyktningeforeldre uten skolegang er valgt for å forstå hvordan barnehagen kan øke sin kompetanse i samarbeid med denne spesifikke gruppen. Studien benytter en kvalitativ forskningsmetode med semistrukturerte intervjuer med fokus på foreldrenes erfaringer med barnehagen. Flyktningeforeldrene opplevde barnehagepersonalet som vennlige og respektfulle, men språkbarrierer og mangel på tolker skapte utfordringer, spesielt i tilvenningsperioden og hente- og bringesituasjonene. Frykten for barnevernet hemmet kommunikasjon og samarbeid, mens bedre språkkunnskaper hos foreldrene over tid bedret situasjonen. Informantene understreket behovet for tolketjenester og kulturell forståelse fra barnehagens side. Drøftingen belyser viktigheten av kunnskaps- og kompetanseheving for å bygge gode relasjoner med flyktningeforeldre. Det diskuteres hvordan barnehagepersonalet kan forbedre sin kompetanse for å forstå og møte flyktningeforeldrenes kultur, samt viktigheten av språk som en kilde til god kommunikasjon. Studien bidrar med ny innsikt i samarbeidet mellom nyankomne flyktningeforeldre uten skolegang og norske barnehager. Studien understreker behovet for å tilrettelegge for inkluderende praksiser og støttetjenester som tar hensyn til flyktningeforeldrenes unike behov og bakgrunn. Et forslag til videre forskning er å undersøke hvordan myndighetene kan samarbeide tett med ulike institusjoner, som barnehager og andre aktører som har tilgang til flyktninger, for å bygge nettverk mellom majoritets- og minoritetsforeldre slik at de kan hjelpe hverandre.

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på en lærerik og givende reise ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN), hvor jeg har fordypet meg i barnehageledelse i pedagogikk. Arbeidet med denne oppgaven har vært utfordrende, men også svært lærerikt, og jeg ønsker å takke alle som har bidratt til at dette arbeidet kunne fullføres.

Først og fremst vil jeg rette en stor takk til mine veiledere, Gunnfrid Ljones Øierud og Ragnhild Laird Iversen, for deres uvurderlige veiledning, støtte og inspirasjon gjennom hele prosessen. Deres konstruktive tilbakemeldinger og faglige innsikt har vært avgjørende for å forme denne oppgaven. En spesiell takk går til alle informantene som deltok i studien. Deres villighet til å dele sine erfaringer og innsikter har vært uvurderlig for dette forskningsarbeidet. Uten deres åpenhet og samarbeid ville denne oppgaven ikke vært mulig. Jeg vil også takke mine medstudenter for deres støtte, oppmuntring og konstruktive diskusjoner. Dere har bidratt til et stimulerende og inspirerende studiemiljø som har vært avgjørende for min faglige utvikling. En stor takk går også til mine venner Jacqueline Nzayino, Amani Anita og Emeé Kamanzi Kavutse for deres støtte, motivasjon og konstruktive diskusjoner. Dette har bidratt til å øke min indre og ytre motivasjon, noe som har vært viktig i dette store arbeidet. Jeg vil også uttrykke min dype takknemlighet til min familie, spesielt mine fire barn – Alright, Rehma, Iqra og Ihsaan – som har vært en kilde til konstant støtte og oppmuntring. Som mor har jeg noen ganger følt dårlig samvittighet når jeg ikke har hatt tid til dere, men deres tålmodighet og motivasjon viser nå sin suksess. Deres tro på meg har gitt meg mot og utholdenhet til å fullføre dette arbeidet.

Til slutt vil jeg takke min mann, Haroun Rwegamira, som har trodd på meg og gitt meg motivasjon helt fra starten etter min bachelor. Han har vært der for barna når de trengte hjelp, kjørt dem til aktiviteter og hjulpet med lekser uten å klage over min manglende tilgjengelighet. Hans emosjonelle støtte har gjort det mulig for meg å gjennomføre denne studien. Denne oppgaven er resultatet av mange menneskers innsats og støtte, og jeg er dypt takknemlig for hver og en av dere.

Lier -mai 2024

Dona Shemsa Rwegama

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	2
FORORD	3
INNHOLDSFORTEGNELSE	4
1. INNLEDNING	6
1.1. BEGRUNNELSE FOR VALG AV TEMA	6
1.2. RWANDA OG KONGO	7
1.3. PROBLEMSTILLING	8
1.4. DISPOSISJON	8
1.5. AVGRENSING AV OPPGAVEN	9
1.6. TIDLIGERE FORSKNING	9
1.7. BETYDNING AV STUDIEN	13
2. TEORI	16
2.1. MANGFOLD OG INKLUDERING	16
2.2. FLYKTNINGER	18
2.3. KULTUR	19
2.4. SPRÅK	20
2.5. FØRELDRESAMARBEID	21
2.5.1. <i>Samtale og dialoger</i>	22
2.5.2. <i>Relasjonsbygging</i>	23
2.5.3. <i>Medvirkning og anerkjennelse</i>	24
2.6. KUNNSKAP OG KOMPETANSEHEVING I ENDRING	25
3. METODE OG DESIGN	27
3.1. KVALITATIV METODE	27
3.2. KVALITATIVT FORSKNINGSINTERVJU	28
3.3. SEMISTRUKTURERT / DYBDEINTERVJU	30
3.4. UTVALG	31
3.5. REKRUTTERING AV INFORMANTER	32
3.6. INTERVJUGUIDE	33
3.7. GJENNOMFØRING	34
3.7.1. <i>Ufordringer</i>	35
3.7.2. <i>Relasjoner med informanter</i>	36
3.8. TRANSKRIBERING	37
3.9. ANALYSE	38
3.10. ETIKK	38
3.10.1. <i>Forskningsetikk</i>	39
3.10.2. <i>Forskerrollen</i>	40
3.11. KVALITET I FORSKNINGEN	41
3.11.1. <i>Validitet</i>	41
3.11.2. <i>Reliabilitet</i>	42
3.11.3. <i>Generalisering</i>	43

4.	ANALYSE AV FUNN	45
4.1.	FØRSTE DAG I NORGE	45
4.2.	FØRSTE MØTE MED NORSK BARNEHAGEN	46
4.3.	TILVENNINGSPERIODEN	48
4.4.	BRINGE OG HENTESITUASJONEN	50
4.5.	ANDRE INFORMASJONSKANALER	53
4.6.	ERFARINGER OM KULTURFORSKJELLER.....	55
4.7.	FRYKT FOR BARNEVERNET	57
4.8.	SAMARBEID I DAG	58
4.9.	RÅD TIL BARNEHAGEN	60
4.10.	OPPSUMMERING	61
5.	DRØFTING	63
5.1.	KOMMUNIKASJON	63
5.2.	KOMPETANSE OM KULTURFORSKJELLER	69
5.3.	KUNNSKAP OG KOMPETANSE-HEVING I ENDRING	71
6.	AVSLUTNING	75
	BIBLIOGRAFI	77
	VEDLEGG 1	81
	VEDLEGG 2	86

1. Innledning

1.1. Begrunnelse for valg av tema

For ti år siden kom jeg til Norge som en kvoteflyktning gjennom FN fra Uganda. Opprinnelig fra Kongo tilbrakte jeg fem år i en flyktningeleir i Uganda før min ankomst til Norge. Ved min ankomst til Norge hadde jeg to små barn: en seks år gammel gutt og en jente på to år og ti måneder. Bare to måneder etter ankomst begynte min datter i barnehagen, samtidig som jeg skulle begynne på norskkurs. Min første dag i barnehagen var relativt normal takket være en tolk som hjalp oss å kommunisere med personalet. De påfølgende dagene, frem til jeg begynte å forstå litt norsk, var preget av misforståelser og dårlig kommunikasjon, noe som resulterte at samarbeidet med de barnehageansatte ble krevende. I mitt hjemland og i Uganda, hvor jeg hadde bodd i fem år, hadde vi ingen barnehage, men når barna gikk på skolen, måtte de ha på seg uniform eller være pent kledd. Men her hentet datteren min og møtte henne med fletter fulle av sand, og måtte bruke lang tid på å vaske, fjerne fletter og flette håret på nytt. Jeg fikk heller ikke nok informasjon om hva barnet mitt trengte. Eksempel da vinteren begynte, mottok jeg kun en beskjed på norsk om at datteren min trengte varme klær. De visste det at jeg kunne ikke lese, skrive og forstår norsk den tiden. Som en mor fra et varmt land uten erfaring med vinter, hadde jeg ønsket mer detaljert informasjon om hvilke klær som var nødvendige og hvor jeg kunne få tak i dem.

Til tross for at jeg kunne lese, skrive og snakke litt engelsk, og behersket fransk godt, var kommunikasjonen fortsatt utfordrende. Å være en flyktning som kom fra en sårbar situasjon til et helt nytt land med en annen kultur, verdier og til og med årstider, var utfordrende på mange måter. Kommunikasjonen mellom meg og barnehagen, samt samarbeidet, var spesielt vanskelig, ikke på grunn av personalets innsats, men på grunn av språkbarrieren og kulturforskjellen. Disse utfordringene har fått meg til å reflektere over hvordan det må være for andre foreldre, spesielt de som ikke har hatt samme tilgang til utdanning som meg. Misforståelsene som oppstod, fikk meg til å innse at det var behov for bedre kommunikasjonskanaler og støtte for å sikre at alle foreldre, uavhengig av bakgrunn, kan delta fullt ut i sine barns læring og trivsel i barnehagen. Jeg har vært aktiv i en frivillig organisasjon, Arise and Light, som har som mål å hjelpe nyankomne innvandrere. Her har jeg

fått muligheten til å bli bedre kjent med mange folk fra ulike land, og mange av dem opplever utfordringer i begynnelsen som meg. Derfor bestemte jeg meg for å undersøke dyptgående erfaringene til nyankomne foreldre i barnehagen. Jeg har valgt å intervju fire mødre fra to ulike land: Rwanda og Kongo. Alle ble født i Kongo, men flyktet i Uganda og Rwanda da de var barn og bodde der i mange år før de ble overført i Norge.

Jeg kunne flere språk og hadde skolegang, og likevel var barnehagestarten krevende. Hvordan kan dette oppleves for flyktninger som ikke har noen skolegang og som er analfabeter? Det handler denne studien om: jeg skal undersøke erfaringene til nyankomne foreldre fra Kongo og Rwanda uten formell skolegang med samarbeidet med norsk barnehage. Med økende mangfold i barnehagemiljøet er det viktig å forstå hvordan ulike grupper av foreldre opplever samarbeidet med barnehagen, spesielt når det gjelder de som kommer fra kulturer og samfunn med ulike pedagogiske tradisjoner og verdier og med ulike foreldreforutsetninger. Min hensikt er å bidra til en bedre forståelse av utfordringene og mulighetene knyttet til samarbeidet. Den studie presenterer funn fra kvalitativ studie av foreldre med flyktningbakgrunn som kan ikke lese og skrive og deres erfaringer med foreldresamarbeid i møte med norsk barnehagen i den første tiden. Oppgaven basere seg på individuelle semistrukturert /dybdeintervju med 4 flyktningeforeldre. Gjennom en grundig gjennomgang av relevant teori om samarbeid mellom hjem og barnehagen, samt tidligere forskning om erfaringer med minoritetsforeldre i barnehagen, vil denne studien søke å belyse ulike aspekter ved samarbeidsprosessen sett fra foreldrenes perspektiv. Spesielt vil oppmerksomheten rettes mot hvordan nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten skolegang navigerer i samspillet med barnehageledelse, barnehagens ansatte, rutiner og pedagogiske tilnærminger.

1.2. Rwanda og Kongo

Rwanda og Den Demokratiske Republikken Kongo er to land som har blitt alvorlig påvirket av langvarige konflikter og uro. Disse konfliktene har etterlatt seg dyptgripende konsekvenser, inkludert vedvarende menneskelig lidelse i form av flyktningestrømmer, økonomiske utfordringer og hindret utdanning, spesielt for barn. Ifølge FNs rapport fra 2023 har Rwanda vært preget av konflikter mellom de to etniske gruppene, tutsi og hutu, siden

1994, noe som har ført til tap av liv og tvungen migrasjon til naboland som Kongo, Burundi og Uganda. Etter to år, i 1996, brøt det ut krig i Den Demokratiske Republikken Kongo, og landet har siden opplevd vedvarende konflikt og tvungen forflytning av befolkningen. Konflikten har sine røtter i maktovergrep som har ført til strid mellom ulike etniske grupper om kontrollen over naturressurser. Blant disse ressursene finner vi diamanter, koltan, kobolt, gull og kobber, som har tiltrukket seg innblanding fra andre nasjoner og støtte til væpnede grupper (FN, 2023). Konsekvensene av disse konfliktene er fremdeles synlige i begge landene den dag i dag. Mange lever fortsatt som flyktninger, og uroen har ført til uønskede graviditeter og hindret barns tilgang til utdanning. Dette har ført til en generasjon av foreldre som mangler grunnleggende lese- og skriveferdigheter, og som bidrar til å forsterke sirkelen av utfordringer knyttet til konflikt og underutvikling

1.3. Problemstilling.

Denne studien søker å undersøke erfaringene til nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten formell skolegang med samarbeidet med norske barnehager. Gjennom å utforske deres opplevelser, perspektiver og utfordringer, har studien som mål å fokusere i samarbeidet, kommunikasjon og relasjonsbygging mellom disse foreldrene og barnehagepersonalet, samt å identifisere forbedringsområder og beste praksis for å fremme et mer inkluderende felleskap og integrasjon i det norske barnehagemiljøet. Problemstillingen er: *«Hvilke erfaringer har nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten skolegang med samarbeidet med norsk barnehage?»* Drøftingen vil sette søkelys på hvilke implikasjoner dette har for hvordan barnehageledelsen kan jobbe for et bedre samarbeid med disse foreldrene.

1.4. Disposisjon

Innledningen diskuterer begrunnelsen for valg av tema og introduksjon av problemstillingen og litt informasjon om de to land Rwanda og Kongo, avgrensning av oppgaven og betydning av studie. Kapittel 2 tar for seg den teoretiske referanserammen, som omhandler forståelse av mangfold, foreldresamarbeid, personalets kompetanseheving samt teorier som kan belyse informantenes strategier. I kapittel 3 gis en detaljert gjennomgang av metoden som er benyttet i studien. Dette inkluderer beskrivelser av den kvalitative forskningsmetoden,

fremgangsmåter for datainnsamling og analyse, samt transkribering og loggføring. Etske hensyn blir også grundig drøftet. Kapittel 4 inneholder analysen av funnene fra intervjuene, etterfulgt av en oppsummering. Kapittel 5 består av en drøfting av funnene, og i kapittel 6 blir avslutningen presentert.

1.5. Avgrensning av oppgaven

Studien vil bli begrenset til samarbeidet mellom nyankomne flyktningsforeldre uten formell skolegang. Dette betyr at erfaringene til foreldre med skolegang ikke vil bli inkludert i studien. Dette valget innebærer mitt ønske om å fokusere på hvordan barnehagen kan øke sin kompetanse når det gjelder samarbeid med foreldre uten skolegang. Begrepet samarbeid som jeg anvender i oppgavens problemstilling refererer spesifikt til samarbeidet mellom foreldre og barnehage. Dette gir meg muligheten til å benytte ulike teorier om foreldresamarbeid.

I oppgaven benytter jeg begrepene mangfold, foreldresamarbeid, flyktninger og kompetanseheving i endring. Relasjoner og kommunikasjon, samt anerkjennelse, er også begreper som kan omfattes av foreldresamarbeid.

1.6. Tidligere forskning

Det eksisterer et betydelig gap i forskningen når det gjelder samarbeid med foreldre med flyktningsbakgrunn, spesielt de som mangler lese- og skriveferdigheter samt kunnskap om barnehageledelse. Selv om det finnes omfattende studier om foreldresamarbeid, mangfold i barnehage- og skolemiljøer, er det en markant mangel på forskning som spesifikt adresserer behovene til flyktningsforeldre, spesielt de uten tilgang til formell utdanning. For å belyse denne problemstillingen, planlegger jeg å anvende et mangfold av teoretiske perspektiver, inkludert minoritetsforeldres erfaringer, flerkulturell forståelse og betydningen av foreldresamarbeid. Mitt mål er å identifisere både kontinuiteter og diskontinuiteter mellom tidligere forskningsfunn og mine egne funn. Jeg vil trekke veksler på arbeidet til Lund (2022), Sønsthagen (2018), Norheim og Moser (2020) og Bergset (2019) for å støtte mine analyser og konklusjoner.

I artikkelen "Vi må gjøre som nordmenn, gå på tur og sånn, integrere oss" skriver Lund (2022) om flyktningeforeldres erfaringer med barnehagen. Artikkelen gir forståelse i integrasjonsutfordringene flyktningeforeldre møter og belyser behovet for kultursensitive praksiser i barnehager for å fremme tilhørighet og anerkjennelse. Lund undersøker flyktningeforeldres erfaringer med norske barnehager, hvor de opplever både positive møter og usikkerhet på grunn av kulturelle misforståelser og språkbarrierer. Flyktningeforeldre føler ofte et press for å tilpasse seg lokale praksiser, som turer, som del av norsk kultur. Studien anvender. Manglende forståelse av kulturelle koder og språkbarrierer er store utfordringer, og barnehagens praksiser mislykkes noen ganger i å imøtekomme kulturelle kompleksiteter. Artikkelen argumenterer for "flytende integrasjon" som anerkjenner kulturell kompleksitet og strukturelle mekanismer, og foreslår at barnehagepersonalet må utvikle fleksible og kultursensitive praksiser for bedre støtte til flyktningeforeldre.

Forskningsdesignet er induktivt, fortolkende og sosiokonstruktivistisk, som muliggjør en dyp forståelse av flyktningeforeldres opplevelser med samarbeidet og møtet med barnehagen. Datamaterialet er omfattende og variert, bestående av kvalitative, semistrukturerte intervjuer og observasjonsmateriale fra barnehagens hente- og bringesituasjoner. Rekrutteringen av informanter gjennom introduksjonscenteret for flyktninger sikret et representativt utvalg av foreldre med ikke-vestlig bakgrunn, flyktningstatus og kort botid i Norge. Studien begrenser seg til kun å inkludere informanter som snakker norsk, og dette kan utelukke flyktningeforeldre som ikke behersker språket godt nok til å delta i intervjuene. Forskerens egen bakgrunn som hvit, norsk og majoritet kan også ha påvirket intervjuprosessen og tolkningen av dataene, og dette bør tas i betraktning ved tolkning av studiens funn. Videre ble bruk av telefontolkning nevnt som en utfordring, da det kunne føre til tap av nyanser i kommunikasjonen og vanskeligheter med å oppnå en god flyt i samtalen. Til tross for disse begrensningene, gir studien verdifulle innsikter i flyktningeforeldres opplevelser med samarbeidet med barnehagen, og bidrar til å belyse komplekse sosiale dynamikker i møte med minoritetsgrupper.

I studien «Jeg savner barnet mitt». Møter mellom somaliske mødre og barnehagen. Sønsthagen (2018) viser hvordan er viktig å være forberedt med å ha kunnskap og kompetanse for man møter utfordringene som flyktningbarn kommer med. Hun utdypet øking bevisstheten rundt hvordan vi tolker begreper og uttrykk knyttet til mangfold, gjennom felles samtalen i team, er viktig for å øke denne kunnskapen. Studien baserer i kritisk teori, som har

som mål å utfordre etablerte maktstrukturer og motvirke undertrykkelse i samfunnet. Denne tilnærmingen gir studien en klar retning mot å bidra til endringer til fordel for de som er undertrykt. Den studie utdype øking bevisstheten rundt hvordan vi tolker begreper og uttrykk knyttet til mangfold, gjennom felles samtalen i team, er viktig for å øke denne kunnskapen. Den forskning basere seg på forskning og teori om hvordan det er krevende å komme i et nytt land med en ny kultur. Studien inkluderer både somaliske mødre med flyktningstatus og pedagoger fra barnas barnehager, noe som gir et mangfoldig spekter av perspektiver og legger til rette for en grundig analyse av samarbeidsprosessen mellom disse gruppene. Sønsthagen finner i sin artikkel at tillitsforholdet mellom somaliske mødre og norske barnehager er preget av en forhandlingsprosess der deling, tilpasning og tilhørighet spiller en viktig rolle. Gjennom kvalitative intervjuer med fem somaliske mødre og fire barnehageansatte, viser studien at disse mødrene må tilpasse seg barnehagens rutiner og praksis, mens barnehageansatte må vise åpenhet for gjensidig dialog og kulturell forståelse. Studien understreker at en gjensidig dialog er mer effektiv enn en ensidig informasjonsutveksling for å bygge tillit og samarbeidsvilje mellom foreldre og barnehageansatte.

Norheim og Moser (2020) utforsker i sin artikkel "Barriers and facilitators for partnerships between parents with immigrant backgrounds and professionals in ECEC: a review based on empirical research" betydningen av fagpersoners møte og kommunikasjon med foreldre for å fremme samarbeid i tidlig barndomsutdanning og omsorg (ECEC). Gjennomgangen belyser utfordringene med å etablere effektive partnerskap mellom innvandrerforeldre og fagpersoner i barnehagen. Sentrale funn inkluderer utbredte språkbarrierer og maktubalanse som påvirker kommunikasjonen uavhengig av oppholdstid i vertslandet. For å forbedre partnerskapet anbefales inkluderende praksiser og retningslinjer som fremmer bedre kommunikasjon og forståelse. Det understrekes at utviklingen av slike partnerskap krever tid, innsats og anerkjennelse av hverandres roller og erfaringer. Språklig støtte og kulturell opplæring for fagpersoner er avgjørende for å overvinne slike barrierer og bør integreres i utdanningsprogrammer.

Denne gjennomgangen understreker behovet for å identifisere spesifikke barrierer og faktorer som bidrar til å lette likestilte partnerskap mellom foreldre med innvandrerbakgrunn og fagpersoner innen tidlig barndomsutdanning og omsorg. I motsetning til Lund og Sønsthagen, er denne artikkelen en kritisk gjennomgang av internasjonal forskning som også omfatter

skoleforskning. Denne tilnærmingen tillater inkludering av både kvalitative og kvantitative studier, noe som gir en dypere forståelse av emnet og muliggjør en tematisk analyse og narrativ formidling som samsvarer med gjennomgangens formål.

Videre viser denne tilnærmingen en nøye gjennomtenkt søkeprosedyre som inkluderer flere stadier og kilder, og sikrer inkludering av relevante studier og legger grunnlaget for en grundig vurdering av den tilgjengelige litteraturen. Kvalitetsvurderingen av studiene ble gjennomført ved hjelp av forhåndsbestemte kvalitetskriterier, og tar hensyn til metodologiske forskjeller for å tillate en skreddersydd vurdering av hver enkelt studie.

En svakhet ved denne metodiske tilnærmingen er dens begrensning til kun å inkludere engelskspråklige artikler, noe som kan føre til utelatelse av relevant forskning på andre språk og fra andre kulturelle kontekster. Videre kan begrensningen til artikler fra anglo-saksiske land innskrenke variasjonen i perspektiver og tilnærminger til emnet, og begrensningen til artikler publisert mellom 2000 og 2018 kan svekke aktualiteten og fullstendigheten til gjennomgangen.

I Bergsets (2019) artikkel «Kva styrer og kva styrker samspelet mellom barnehagepersonalet og foreldra? Ein studie om kommunikasjon mellom personalet i ein barnehage og foreldre med migrasjonsbakgrunn» fremheves en betydelig forskningsmangel når det gjelder å undersøke samarbeidsdynamikken mellom barnehageansatte og ulike foreldregrupper, spesielt med fokus på minoritetsspråklige dimensjoner. På tross av den uomtvistelige betydningen av foreldresamarbeid i barnehagens pedagogiske praksis, er de vanlige teoretiske og praktiske tilnærmingene i liten grad tilpasset behovene til minoritetsspråklige foreldre. Artikkelen gir viktige innsikter i kommunikasjonsmønstrene mellom barnehagepersonalet og foreldre med migrasjonsbakgrunn, og understreker betydningen av å betrakte kulturelt mangfold som en ressurs.

Artikkelen adresserer utfordringene i kommunikasjonen, som oppstår på grunn av kulturelle forskjeller og språkbarrierer, og fremhever behovet for en dynamisk forståelse av kultur samt en overgang til en ressursorientert kommunikasjonspraksis der barnehagepersonalet verdsetter foreldrenes erfaringsgrunnlag. Den peker på en bevegelse mot mer dialogbasert samhandling og understreker betydningen av profesjonell refleksjon for å håndtere

kommunikasjonsutfordringer. Foreldrenes bakgrunn, inkludert deres utdanningsnivå, påvirker også samspillet mellom personalet og foreldrene.

Artikkelen tar utgangspunkt i et dynamisk kulturbegrep og utforsker utfordringene ved asymmetrisk kommunikasjon samtidig som den ser på mulighetene som ligger i å kommunisere og samhandle med et ressursperspektiv. Foreldrene som studien omhandler, har hovedsakelig bakgrunn fra det afrikanske kontinentet, det sentrale/søriasiatiske området og Midtøsten, og flertallet av dem har bosatt seg i Norge i løpet av de siste fem årene.

Videre diskuterer artikkelen tiltak for å fremme inkludering og understreker betydningen av å aktivere den språklige og kulturelle verdien til foreldre med migrasjonsbakgrunn i dialogen med barnehagen. Den legger vekt på styrerens rolle som en sentral aktør i implementeringen av nye tiltak i barnehagen, og fremhever behovet for tydelig ledelse og engasjement fra styrerens side for å fremme et godt samarbeid mellom barnehagepersonalet og foreldre.

I de studiene har jeg merket til et betydelig kunnskapshull når det gjelder å adressere utfordringene til minoritetsforeldre som mangler lese- og skriveferdigheter, noe som hindrer god kommunikasjon og samarbeid. Derfor ønsket jeg å utforske erfaringene til flyktninger som ikke har hatt tilgang til skolegang og mangler lese- og skriveferdigheter. Alle disse studiene ble gjennomført av hvite, norske personer som ikke snakket informantenes morsmål eller delte deres kulturbakgrunn. Dette betyr at deres evne til å kommunisere og forstå kan ha begrenset hva de kunne oppdage i materialet. Derfor kan det være at nye innsikter vil dukke opp i mitt materiale på grunn av mine unike forutsetninger for kommunikasjon og forståelse.

1.7. Betydning av studien

I dag har mange norske barnehager blitt mangfoldige sammensetning av barn med ulik kulturell, språklig og sosioøkonomisk bakgrunn. Med en stadig økende andel av innvandrere og flyktninger i Norge blir det viktig å forstå hvordan ulike grupper av foreldre opplever samarbeidet med barnehagen, spesielt når det gjelder de som kommer fra kulturer med ulike pedagogiske tradisjoner og verdier. Barnehagen er en viktig arena for inkludering og likeverdig deltakelse.

Foreldrene til barna kommer fra ulike deler av verden, med forskjellig bakgrunn, kultur og verdier. Noen av dem har fått formell utdanning og behersker lese- og skriveferdigheter, mens

noen andre har ikke hatt samme mulighet, og mangler derfor disse grunnleggende ferdighetene. Det finnes ikke mye forskning eller statistikk som viser hvor mange mennesker som ikke har gått på skole, eller som ikke kan lese og skrive. Statistisk sentralbyrå (SSB, 2017, s.55) rapporterer at halvparten av flyktningene har grunnskole som sitt høyeste utdanningsnivå, mens 4 prosent ikke har noen form for utdanning. Det er også en liten overvekt av kvinner som mangler skolegang sammenlignet med menn. Mens nesten hver femte mann har høyere utdanning, gjelder dette kun hver tiende kvinne. Denne forskjellen i bakgrunn kan føre til utfordringer knyttet til kommunikasjon og samarbeid mellom foreldre og barnehagepersonalet.

Dette komplekse bakgrunn kan resultere å miste viktig informasjon om hva som skjer i barnehagen, og samarbeidet med barnehagen kan bli vanskelig for enkelte foreldre. Derfor har jeg valgt å utforske temaet samarbeid mellom barnehageledelse og foreldre med flyktningbakgrunn. Jeg skal ha fokus til foreldre som har ikke fått mulighet til å gå på skolen. Etableringen av sterke samarbeid mellom barnehageledelsen og foreldre med flyktningbakgrunn er viktig for å skape relasjoner mellom begge partnere, men også for å skape læring, trygghet, trives og utvikling for flyktningbarn.

Formålet med denne masteroppgaven er å bidra til en bedre forståelse av utfordringene og mulighetene knyttet til samarbeidet mellom nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten skolegang og norsk barnehage. Gjennom å identifisere deres erfaringer, behov og perspektiver kan denne studien gi verdifull innsikt som kan informere praksisfeltet og bidra til å styrke samarbeidet for å fremme flyktningbarnas trivsel, utvikling og læring. Til tross for den økende mangfoldigheten i barnehagesektoren, er det fortsatt begrenset forskning som fokuserer spesifikt på erfaringene til nyankomne flyktningeforeldre, og ingen som utforsker erfaringene til nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten skolegang med samarbeidet med norsk barnehage. Ved å fylle dette kunnskapshullet kan denne studien bidra med ny innsikt som kan være verdifull både for praksisfeltet og for videre forskning. Et dyptgående og nyansert blikk på samarbeidet mellom flyktningeforeldre uten skolegang og norsk barnehage er en av stor samfunnsmessig betydning. En bedre forståelse av deres erfaringer kan bidra til å informere politikkutforming og praksis innenfor barnehagesektoren, med sikte på å skape mer inkluderende og tilpassende

tilbud for alle minoritetsbarn og deres familier. Å fremme et positivt samarbeidsmiljø mellom nyankomne flyktningeforeldre og barnehagen er ikke bare viktig for barnas trivsel og utvikling, men det kan også bidra til å styrke integreringen av hele familien i lokalsamfunnet. Derfor er det av stor betydning å gjennomføre denne studien for å bidra til å forbedre praksis og støttetjenester som tilbys av barnehageledelsen for å støtte nyankomne flyktningeforeldre uten skoletilgang. Studien vil bidra med innsikt som er relevant for barnehagepraksis, politikkutvikling og akademisk forskning. Resultatene kan også være til nytte for andre samfunnsaktører som jobber med integrering, kulturelt mangfold og utdanning.

2. Teori

I dette kapitlet vil jeg presentere teori som er relevant for å studere opplevelsene til flyktningeforeldre i samarbeid med norske barnehager. Jeg vil utforske temaer som mangfold og inkludering, kultur, språk og samarbeidet mellom foreldre og barnehage. Kapitlet om foreldresamarbeid vil inkludere underkapitler om relasjonsbygging, samtaler og dialoger, medvirkning og anerkjennelse. Videre vil jeg forklare ulike definisjoner knyttet til kunnskap og kompetanseutvikling i en endrende kontekst, da dette vil være et tema i drøftingen. I tillegg vil jeg gi informasjon om flyktninger, ettersom dette er hovedfokuset i mitt tema

2.1. Mangfold og inkludering

I det mangfoldige samfunnet vi lever i, er forståelse av kulturforskjeller svært viktig. Dette innebærer å ha forståelse og respekt for de ulike kulturelle bakgrunnene, verdiene, normene og tradisjonene som individer i samfunnet kan ha. Pedersen (2015, s. 28-29) påpeker at mangfold også innebærer at individer tar ulike valg og beslutninger, prioriterer på forskjellige måter, og har varierende synspunkter. Gule (2008), sitert i Krogstad (2016, s. 30), beskriver at et flerkulturelt samfunn ofte er et samfunn der en større gruppe dominerer eller har en hegemonisk posisjon over en eller flere minoritetsgrupper. Arnesen ser mangfold som uendelige av forskjeller som er mellom mennesker og hver mennesker er unik (Arnesen A. L., 2017, ss. 27-28). Noen forlate sine hjemland på grunn av studier, arbeid, krig og andre forhold. Det som Statistisk sentralbyrå (SSB, 2013) kalt kulturelt mangfold. Den statistisk sentralbyrå definerer mangfold som et passende begrep for å beskrive de ulike årsakene til at mennesker krysser Norges grenser: kjærlighet, familie, arbeid, konflikter, krig, økonomisk nød, adopsjon og utdanning.

Glaser sier at dagens barnehage er preget av mangfold og variasjon av barn, foreldre og personalet som har ulike nasjonalitet, kultur, verdier livssyn, religion og sosiale liv (Glaser, 2018, ss. 17-18). Hun mener at den ulikhet endret barnehagen fra monokulturelle barnehagen som har vært tidligere hvor barn og foreldre var homogen til den flerkulturelle barnehagen som presenterer mangfold og ulikhet (Glaser, 2018, ss. 17-18). Derfor i 2017 da den nye rammeplan lansert Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen uttrykker at en mer systematisk

tilnærming til mangfold, språk og vennskap i barnehagemiljøet kan bidra til å sikre at alle barn kan delta aktivt i leken og skape gode opplevelser (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Mangfold er et omfattende begrep som brukes mye i barnehagen. Når jeg forsker på foreldre med fluktbakgrunn, er de en del av dette mangfoldet, og teorier om mangfold er relevante. Et barns familie kan ses som representanter for en språklig, religiøs og kulturell minoritet og dermed som deltakere til et mangfold i samfunn (Kasin & Bergflødt, 2020, s.210). Selv om Gjervan et al.(2012, s. 16).

Rammeplan for barnehagen (2017, s. 9) sier at barnehagen skal fremme respekten for menneskeverd ved å fremme, verdsette og oppmuntre til mangfold samt gjensidig respekt. For å fremme de aspekter, det er viktig at barnehagen fungerer som et inkluderende møtested for ulike voksne og barn med varierende ønsker, behov og forutsetninger. Selv om Gjervan et al. (2012, s. 16) mener at det er problematisk å bruke ordet "mangfold" i barnehagen siden det brukes når man skal beskrive barns og foreldres identiteter, språk og bakgrunner, viser Rammeplan for barnehagen (2017, s. 9) at barnehagen skal synliggjøre et mangfold av familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen. Og i 2017 Torbjørn Røe Isaksen betonet også at fremtidens barnehager skal være inkluderende steder. Dette viser hvordan det er viktig å synliggjøre mangfold som en ressurs i barnehagen. Barn fra familier som har ulike bakgrunn kan ha ulike erfaringer, interesser, forskjellige leker og ulike måter å leke på og dette kan være nytt for andre barn i barnehagen og det kan hjelpe å skape inkludering mellom barn og barn. Sand betoner at mangfold og variasjon i språk og kultur vil være normaltstanden i barnehage og mangfold vil bli sett på som en ressurs og berikelse for alle (Sand, 2020, s. 79). På den måte mener Aarre & Blom (2022, s 118) at i barnehagen skal barna bli kjent med kulturelt mangfold i Norge og i verden, og få lære og oppleve at mennesker har forskjellige historie, erfaringer, tradisjoner og forskjellige måter å tenke og innrette seg på.

Forfatterne Halvorsen (2006) og Frønes & Strømme (2010), gjengitt i Arnesen (2017, s. 27), skriver at myndighetene mener inkludering bygger på en anerkjennelse av at noen grupper faller utenfor viktige områder i samfunnet og ikke får de samme rettighetene eller deltakelsesmulighetene som andre borgere. Dette skyldes deres begrensede tilgang til samfunnsgoder, ressurser og makt. Inkludering er et begrep som ofte brukes i organisasjoner

med mennesker fra ulike kulturer, identiteter og bakgrunner, for å ønske dem velkommen og integrere dem i fellesskapet eller den sosiale gruppen. Inkludering handler om likestilling, likeverd og sosial rettferdighet på tvers av forskjeller basert på kjønn, etnisitet, religion, funksjonsevne, sosial og kulturell bakgrunn og språk (Arnesen A. L., 2017, ss. 22-23).

I barnehagen er inkludering en bro til å skape samarbeid mellom foreldre og barnehagen. Gjennom inkludering kan foreldre og barnehagen skape et trygt og positivt læringsmiljø og fremme barns utvikling. Inkludering gir mulighet til å fremme godt samarbeid, å dele tanker og mening, og det åpner lytting, respekt gjennom hverandre. Dette bidrar til å opprettholde deltakelse i felleskap, hvor hver foreldrene kan delta i ulike aktiviteter eller prosjekter som blir planlagt i barnehagen som for eksempel fester, foreldrekaffer, osv. inkluderende felleskapet fremmes av kulturelle mangfold blant barna og deres familier. Dette kan fremmes gjennom feiring av ulike kulturelle tradisjoner, samtaler om mangfold og tilrettelegging for flerspråklig kommunikasjon. Det å inkludere foreldre som har forskjellige bakgrunn eller kultur bidrar til å styrke båndene mellom barnehagen og foreldre.

2.2. Flyktninger

Flyktninger er en del av det flerkulturelle mangfoldet i ulike land i dag, og mange av dem er foreldre med barn i barnehager og skoler. Ifølge FNs høykommissær for flyktninger UNHCR (2023), er det for øyeblikket 62,5 millioner mennesker som er internt fordrevet i sine egne land, mens 46 millioner har krysset landegrensene og lever som flyktninger. Totalt sett utgjør dette en historisk høy sum på 108,4 millioner mennesker på flukt. UNHCR og Flyktninghjelpen definerer flyktninger som mennesker som har blitt tvunget til å forlate sine hjemland på grunn av frykt for forfølgelse, krig, konflikt eller andre alvorlige brudd på deres grunnleggende menneskerettigheter. De kan ha blitt tvunget på flukt av krigshandlinger, politisk forfølgelse, etnisk eller religiøs konflikt, eller andre farlige situasjoner i sine hjemland. Disse menneskene, som har opplevd krig og sårbarhet, opplevd traumer fra å være vitne til dødelige hendelser og å miste nære slektninger, søsken, barn, ektefeller, venner og naboer. Å forlate alt, inkludert sitt eget land, kan være en svært smertefull opplevelse.

Flukt kan føre til alvorlige konsekvenser som langvarige traumer, isolasjon og vanskeligheter med å bygge tillit og relasjoner. Flyktninger kan være sårbare for vold, seksuelle overgrep,

mishandling, ulykker og sykdommer. Det er derfor viktig å tilby støtte for å hjelpe dem med å bygge en ny fremtid for seg selv og sine familier. For de som jobber med flyktningbarn og deres familier, er det viktig å ha kunnskap og kompetanse om deres situasjon for å kunne gi nødvendig støtte og hjelp.

2.3. Kultur

Mennesker har ulike måter å leve på og har forskjellige synspunkt oppfatninger og ingen kan definere andres levemåte. Det er normalt at folk ble født i samme område og vokste opp i samme nabolaget, men de har forskjellige måter å leve på. Klausen (1992, s.27) gjengitt i Aarre & Blom,(2022, s 113) definerer kultur som de ideer, verdier, regler, normer, koder og symboler som bli overført fra en generasjon til den nest ofte i noe endret form. Når mennesker deler en felles kultur, åpner det opp for enklere forståelse og kommunikasjon mellom dem. Derfor Eriksen og Sajjad (2020, s,45) gjengitt i Aarre & Blom (2022, s 113) betonet at kultur er selve grunnlag for muligheten til kommunikasjon. Thun (2015) referert i Bakken (2016, s. 52) legger til at det som fremme god kommunikasjon er at kultur er de felles tankemønstrene, vanene og erfaringene som gjør at vi kan forstå hverandre. Bakken (2016, s. 52) sier også at kultur handler om måter å se verden på. Klausen (1970); Moen (2011) sitert i Bakken (2016, s. 52) understreker også at kultur går dypere enn bare forskjeller i verdier, og omfatter også oppfatninger om rett og galt, samt den dypeste mening med livet. Kultur begynner i familien, hvor man følger familiens verdier som senere overfører på nabolaget, samfunnet og til og med nasjonen. Kulturen vår kan forme seg i henhold til hvor vi vokser opp. Det er mulig å bli født inn i én kultur og vokse opp i en annen. Derfor påpeker Aarre & Blom,(2022, s 113) at i de fleste definisjoner innen samfunnsvitenskapen knytter kultur sammen med sosialisering. De understreker også at kultur blir overført gjennom ulike sosialiseringprosesser gjennom hele livet. Gjervan et al.(2012, s. 18) definerer kultur som en prosess i kontinuerlig endring, noe som ikke kan fanges helt. Hun sier også at kultur kan også referere til særpregene i en minoritetsgruppe som har egen kulturtilhørighet. Dette kan være etnisitet, identitet og verdier som kan skille kultur blant i ulike grupper av mennesker.

Det kan være muligheter eller utfordrende på nykommene flyktningeforeldre å finne sin rolle i oppdragelse av sine barn spesielt når deres kultur er annerledes enn den de vokste opp i. Kulturforskjeller kan føle til mange utfordringer som for eksempel, kulturkrasj mellom flyktningeforeldre og voksne i barnehagen, ukjent nye normer, verdier som kan føle til

misforståelser, utfordringer som kommer fra tidligere vanskelig opplevelse, osv. for å håndtere disse utfordringene er det viktig å inkludere alle kulturell identitet og verdier og barnehageansatt øke kunnskap om andres kultur i barnehagen. Dette skaper en opplevelse av inkludering for barn og foreldre. Aarre & Blom, (2022, s 120) mener at å ha kjennskap til andre kultur og oppmuntre til vennskap mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn fremmer positive holdninger og bidrar til å motvirke fremmedfrykt, fordommer og rasisme. Rammeplan understreker på at barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og sikre at alle barn kan oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap (Rammeplan for barnehagen, 2017, s.9).

2.4. Språk

Ifølge Gjems (2018, s. 15) definerer språk som et system av symboler som gjøre at vi kan formidle mening til oss selv og andre. Språket er en levende kommunikasjonsform som overføres fra en generasjon til den neste (Cejka, Gujord & Selås, 2020, s. 14). Gjems (2018, s. 15) skriver at ordene vi bruker, som vi formidler oss gjennom, er symboler som uttrykker det vi tenker, tror, mener ser, hører osv. Språket fungerer som en bro som forbinder oss til dialoger, samtaler og kommunikasjon (Høigård, 2019, s. 15). Det er avgjørende for kognitiv, emosjonell og sosial utvikling. Språket fungerer også som et verktøy for å utveksle informasjon om barn, kultur, historie og erfaringer fra ens opprinnelsesland (Husby, 2018, s. 31).

Manglende språkferdigheter kan skape utfordringer i kommunikasjonen med barnehagepersonalet, spesielt for flyktningsforeldre fra Rwanda og Kongo som ikke har hatt skolegang. Gjennom språket deltar vi i fellesskapet og blir en del av kulturen (Høigård, 2019, s. 15). Mangel på språkferdigheter kan føre til misforståelser, begrensninger i informasjonsutveksling og vanskeligheter med å uttrykke ønsker og bekymringer. Uten språk ville vi hatt begrenset evne til å tenke abstrakt og reflektere over både nåtidige og fremtidige situasjoner (Gjems, 2018, s. 421). Språkbarrierer kan hindre deltakelse i barnehagens aktiviteter, arrangementer og møter, og begrense foreldrenes muligheter til å delta i barnas læringsutvikling og beslutningsprosesser som angår barnehagen. Dette kan føre til usikkerhet og frustrasjon, både hos foreldre og barnehagepersonalet. Bloom (2001) referert i Gjems (2018, s. 15) påpeker at språk brukes til å uttrykke ideer, tanker og følelse og at språk og tanker er gjensidig avhengige av hverandre. Thorshaug (2022, s. 50) sier at språket vårt er en

viktig del av vår identitet og personlighet. Rastall (2018, s. 4) mener at språkets mangfoldige funksjoner fremhever dets sentrale betydning i menneskelig eksistens og tanke. Det gjennomsyrrer vår virkelighet på en slik måte at det virker som om verbal kommunikasjon er en uunnværlig del av alt vi er og gjør. Han definerer også språk som selve grunnlaget for hvordan verbale ressurser dannes og tolkes når vi kommuniserer verbalt.

2.5. Foreldresamarbeid

Foreldresamarbeid har stor betydning i barns utvikling. Dette samarbeidet skjer gjennom kontinuerlig opprettholdelse av gode relasjoner, ved hjelp av åpen kommunikasjon, dialog og samtaler. Ifølge Glaser (2018) sitert i Gotvassli, et. al., (2020, s. 116) ses som mer enn foreldres involvering i barnehagens pedagogiske praksis ved å understreke barnehagens og forelderens delte ansvar for barnet, hvor de sammen har felles ansvar for barnets trivsel, læring og utvikling. Rammeplanen (2017, s. 29) sier at barnehagen har et ansvar for å legge til rette for et samarbeid samt å opprettholde god dialog med foreldrene. Utdanningsdirektoratet (2018, s. 20) understreker at foreldresamarbeidet innebærer en relasjon preget av åpenhet og gjensidig respekt, som inkluderer daglig kontakt, uformelle samtaler om barnet og barnehagens aktiviteter. Dette gir foreldrene en følelse av at barnehagepersonalet virkelig ser, bryr seg om og tar vare på deres barn, noe som bidrar til å styrke tilliten til barnehagen.

Foreldresamarbeidet bør foregå både på individuelt nivå, med fokus på hvert enkelt barns foreldre, og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget (Utdanningsdirektoratet 2018, s. 20). Og at en tett tilknytning til hjemmet er av avgjørende betydning for å støtte opp om barnets utvikling. Glaser (2018, s.67) mener at foreldresamarbeid er et begrep som understreker samarbeid mot felles mål for barnets beste.

Birthe Ravn (1995, s.204) sitert i Glaser, (2018, s. 67) beskriver samarbeid som et forhold mellom mennesker som jobber mot et felles mål ved å bruke sine individuelle kunnskaper, ferdigheter, egenskaper og holdninger på en respektfull måte. Hun understreker at det ideelle samarbeidet bygger på gjensidig tillit og en følelse av felles ansvar og beslutningstaking, og at det er preget av likeverdighet i forholdet.

I henhold til barnehageloven §1 står at barnehagen skal i samarbeid med hjemmet ta vare på barnas behov for omsorg og lek, samt fremme læring og danning for å støtte deres allsidige

utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål, og både foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for å sikre barnets trivsel og utvikling. Rammeplanen for barnehagen (2017, s. 29-30) understreker også viktigheten av å ivareta foreldrenes rett til medvirkning og å arbeide tett og forståelsesfullt sammen med dem. Glaser (2018, s. 78) skiller mellom to typer samarbeid: «det uformelle samarbeidet» som inkluderer spontane samtaler og møter i hente- og bringesituasjoner samt det uformelle arrangementer i barnehagen, og «*det formelle samarbeidet*» som består av planlagte møter som foreldresamtaler, temakvelder, og møter i barnehagens samarbeidsutvalg. Nordahl (2007) sitert i (Glaser, 2018, s. 78) understreker viktigheten av å sikre god informasjonsflyt, å opprettholde en god dialog og å gi foreldremuligheter til å delta aktivt i samarbeidet for å sikre et vellykket samarbeid. selv om det er barnehagens ansatt som har ansvar til foreldresamarbeidet, men det er viktig også at foreldre ta Initiative til å samarbeide med barnehagen for å skape gode barns utvikling. Johannessen og Mikkelsen (2021, s. 38) sier at godt samarbeid mellom barnehage og hjem bygger på en gjensidig forståelse av at begge parter har kunnskap og erfaringer som er viktige for å hjelpe og støtte barnet i sin utvikling.

2.5.1. Samtale og dialoger

Dialogen-samtalen- har en unik posisjon i samspillet mellom mennesker (Høigård, 2019, s. 47) Gjennom dialog kan man skape rom til kommunikasjon og relasjoner og det gir mulighet til godt samarbeid. Svare (2006, s. 7) sitert i Johannessen og Mikkelsen (2021, s. 38) definerer dialog som en samtale mellom to eller flere personer preget av gjensidig velvilje, åpenhet og samarbeid. Han mener også at dialogen er en samtale der man sammen strekker seg mot et felles mål. Ved å delta i dialog gir hver deltaker å komme med innspill som kan gi alle mulighet til å dele sine tanker og meninger. Disse dialoger er viktig del av samarbeid mellom barnehagen og foreldre. Dialoger kan hjelpe begge parter med å forstå hverandres synspunkter bedre. Når foreldre og barnehagen samarbeider tett og deler ulike perspektiver og ressurser, kan det bidra til å fremme barns trygghet, trivsel, utvikling og læring. Derfor mener Drugli & Onsøien (2017, s. 50) at i en samtale, som tar form av en dialog, må alle deltakerne få rom til å uttrykke seg. De understreker også viktigheten av at begge parter lytter til hverandre, tar sin tur til å snakke, og at alle meninger behandles likt.

Foreldresamtalen er også et godt mulighet til å utveksle informasjon mellom barnehagen og hjem. Foreldresamtalen i barnehagen er en viktig arena for å opprettholde et nært samarbeid mellom foreldre og barnehagepersonalet. Dette gir både foreldre og barnehagepersonalet mulighet til å sikre at barn får den støtten og oppfølgingen de trenger for å trives og utvikle seg. Den samtalen gir både foreldre og barnehageansatt mulighet til informasjonsutveksling, utviklingsperspektiv, samarbeidsmulighet, og individuell veiledning (Drugli & Onsøien, 2017, ss.50-51). Disse alle samtalen har formål for barns utvikling og læring. alle samtalen innebærer å støtte hverandre, hjem og barnehagen i ulike situasjoner hvor man trenger forslag som for eksempel i aktiviteter , erfaringer eller andre vanskelig situasjoner man trenger tiltak. Gjennom samtaler kan foreldre og personalet diskutere hvordan de kan samarbeide for å støtte barns utvikling og læring. I en dialog søker vi å belyse et mangfold av perspektiver, åpne opp for oppdagelse av nye sammenhenger og skape en felles forståelse av essensen i saken. (Hannevig & Parker, 2012, s. 13). Samtalen mellom foreldre og personalet gir også rom til veiledning for foreldre som har problem eller er i vanskelig situasjoner. Foreldresamtalen foregår i en kontekst og en bør først undersøke om grunnlaget for gode foreldresamtalen med fokus på barnets utvikling og behov er godt nok (Drugli & Onsøien, 2017, s.12).

2.5.2. Relasjonsbygging

Relasjonsbygging i barnehagen handler om å skape et samarbeidsorientert og tillitsfullt forhold mellom personalet og foreldrene til barna. Sterke relasjoner med foreldre bidrar til å skape et positivt og støttende miljø for barnets utvikling. Det er en viktig oppgave for barnehageansatte å bygge disse relasjonene. Petersen (2007), sitert i Drugli & Onsøien (2017, s.32), beskriver dette som å være "relasjonsprofesjonell", hvor det å kunne fremme et konstruktivt samarbeid med foreldre er essensielt.

Disse relasjonene danner grunnlaget for et inkluderende miljø i barnehagen, hvor både barn og foreldre føler seg sett, hørt og verdsatt. Relasjonene kan styrkes gjennom kontinuerlig kommunikasjon og samspill mellom foreldre og barnehagen. Ifølge Drugli & Onsøien (2017, s.34) skaper kommunikasjon mening, utveksler informasjon og avdekker forståelse mellom partene. Nilsson og Waldemarson (1990), som referert til i Drugli & Onsøien (2017, s.34),

understreker kommunikasjonens betydning for menneskers eksistens og utvikling, samt dens innvirkning på gruppeatmosfære og effektivitet.

God kommunikasjon er nøkkelen til vellykkede relasjoner. Nilsson og Waldemarson (1990) definerer kommunikasjon som en prosess der to eller flere personer utveksler budskap, viser sin oppfatning av seg selv og situasjonen, samt budskapets innhold (Drugli & Onsøien, 2017, ss.34-35). Foreldre og barnehagepersonalet må opprettholde god kommunikasjon for å sikre at barnets behov blir møtt på en tilfredsstillende måte. Verbal dialog er allerede nevnt, men kommunikasjon kan også skje gjennom ulike former som kroppsspråk, mimikk, aktiviteter og øyekontakt eller smile. Disse aspekter kan fremme eller hindre relasjoner. Derfor er det viktig at kommunikasjonen foregår på en respektfull og forståelsesfull måte, da dette kan påvirke samarbeidet mellom foreldre og barnehagen. Det er ansvarlig av barnehagepersonalet å sikre at kommunikasjonen er god og bidrar til å skape et trygt og tillitsfullt miljø for både barn og foreldre. God kommunikasjon handler ikke bare om å overføre informasjon, men også om å lytte til foreldrenes bekymringer, spørsmål og tilbakemeldinger. Dette kan bidra til å styrke relasjonene mellom foreldre og barnehagen ytterligere.

2.5.3. Medvirkning og anerkjennelse

Foreldremedvirkning er viktig i barnehagen fordi gjennom medvirkning kan foreldre få rom til å dele tanker, ideer og meninger som kan hjelpe barnehagepersonalet i barns utvikling og barns behov. I barnehageloven § 1 og § 4 står at barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene. Når det gjelder foreldre, kan vi si at retten til medvirkning betyr at de har rett til å oppleve at deres stemme blir tatt på alvor, at de har innflytelse i fellesskapet, og at deres deltakelse bidrar til positive endringer (Glaser, 2018, s. 25). FNs barnekonvensjon betoner også på at barnehagen skal respektere rett til medvirkning og samarbeid skal kjennes i barnehagen. Medvirkning betraktes som en demokratisk rettighet. Foreldremedvirkning i barnehagen bidrar til å styrke samarbeidet mellom hjem og barnehage. Medvirkning gir foreldremulighet til å delta og engasjere seg i virksomhet og beslutningsprosesser i barnehagen. Deltakelse og engasjement i ulike beslutninger gir foreldreopplevelser av å bli sett, hørt og anerkjent.

Foreldreanerkjennelse er viktig i samarbeidsprosesser fordi samarbeidsklima preget av gjensidig respekt og tillit mellom hverandre. Anerkjennelse handler om å møte den andre profesjonsfelt med åpenhet, og interesser samtidig som den enkelte inntar et aktivt agentskap og argumenterer for kunnskaper, verdier og holdninger som ligger i egen profesjon (Kolle, 2017, s. 164). Ved å inkludere foreldre i beslutningsprosesser som foregår i barnehagen, planlegging, og utvikling gir rom til foreldre for å bidra med sine perspektiver og synspunkter. Anerkjennelse innebærer å ha forståelse for den andre personen, bekrefte deres verdi og være villig til å være åpen, inkludert å slippe kontroll over situasjonen (Becher, 2006, s. 63). Når barnehageansatt anerkjenner og respekterer foreldre sin rolle i barnehagen opprettholde gode følelser for foreldre og foreldre blir mer komfortabel med å samarbeide med barnehagen. Bae et. al.(2006) gjengitt i Kolle (2017, s. 164) beskriver anerkjennelse som en væremåte i møte med den andre kjennetegnes ved åpenhet, respekt og en lyttende holdning.

2.6. Kunnskap og kompetanseheving i endring.

Gotvassli (2020, s. 24) fremhever begrepet kunnskapsutvikling som en prosess som innebærer både nyskaping og fremdrift, og som signaliserer en transformasjon fra en tilstand til en annen. I egenskap av en lærende organisasjon gjennomgår barnehagen kontinuerlig utvikling, og det er derfor av vesentlig betydning for barnehageledelsen å rette fokus mot å øke kunnskapen og kompetansen til samtlige ansatte med tanke på å møte endringer. Gotvassli (2020, s. 24) definerer kunnskap som evnen til handling, og understreker dens dynamiske, personlige natur, som adskiller den fra enkel data og informasjon. Integrasjonen av et nytt barn med flyktningbakgrunn i en tidligere homogen barnehage indikerer en overgang til en heterogen sammensetning, og fra en ensidig norsk kulturell kontekst til en flerkulturell en. For å imøtekomme flyktningbarn og deres familier, er det imperativt at barnehagen kritisk vurderer hvordan de kan ønske dem velkommen og samarbeide med familiene, inkludert tilegnelse av kunnskap om deres kultur, språk og verdier. Økt kunnskap styrker organisasjonens ressurser. Busch (2012, s. 14) beskriver kunnskap som teoretisk innsikt i hvordan spesifikke oppgaver innenfor en profesjon skal utføres.

Gotvassli (2020, s. 25) peker på at kunnskapsheving i barnehagen omfatter ulike områder, inkludert pedagogisk praksis, kommunikasjon og samhandling med barn, foreldre og kolleger, observasjon og dokumentasjon av barns utvikling og læring, samt utvikling av ledelse og

organisasjon. Filstad (2022, s. 327-328) argumenterer for at organisasjoner som legger vekt på læring, har større muligheter for innovasjon, men vektlegger samtidig nødvendigheten av å grundig vurdere kunnskapsutviklingen for å realisere dette potensialet. Gjennom økt kompetanse kan barnehageansatte bedre forstå ulike kulturelle praksiser, verdier og normer som påvirker foreldrenes syn på barneoppdragelse og deres forventninger til barnehagen. Det gir også mulighet til å være åpen, respektfull og empatisk overfor foreldrenes bakgrunn og erfaringer. Forståelse for potensielle traumer og utfordringer som flyktningeforeldre og deres barn kan ha opplevd, samt evnen til å etablere tillitsfulle samarbeidsrelasjoner med foreldrene, er essensielt. Brockmann, et al. (2008, s. 552) definerer kompetanse som evnen til å håndtere komplekse arbeidssituasjoner ved å trekke på flere ressurser som den ansatte bringer med seg til arbeidsplassen. Videre er kjennskap til lokale ressurser og støttetjenester viktig for å kunne formidle denne informasjonen på en forståelig måte. Tydelig forståelse for barnehagens pedagogiske tilnærming, rutiner og forventninger vil også bidra til å sikre at foreldrene føler seg trygge og informerte om sine barns opplevelser og trivsel i barnehagen. Gjems (2018, s. 15) understreker viktigheten av språk for å skape forståelse for hendelser og fenomener, slik at de får betydning og mening for oss.

Selv om begrepene kunnskap og kompetanse ofte anvendes synonymt, er deres betydning distinkt. På engelsk oversettes begrepet "kompetanse" ofte som "knowledge" (kunnskap) Gotvassli (2020, s. 25). Krogh og Roos (1996) samt Willbergh et al. (2012) mener at begrepet kompetanse omfatter en rekke elementer, inkludert evnen til å utføre oppgaver, være forberedt på handling, besitte tilstrekkelig kunnskap, ferdigheter, evner, holdninger og erfaringer, og mer. For å utføre arbeidet effektivt, er det avgjørende at kunnskapen og kompetansen økes ved endringer. Krogh og Roos (1996), referert i Gotvassli (2020, s. 25), understreker betydningen av å kunne håndtere ny informasjon, nye situasjoner, kontekster og hendelser i organisatorisk kunnskapsutvikling.

Jeg anvender begrepene kunnskap og kompetanse i denne teksten fordi jeg anser det som vesentlig at personalet i barnehagen, som skal imøtekomme flyktningbarn og deres foreldre, besitter tilstrekkelig kunnskap og kompetanse innenfor dette feltet for å tilpasse seg endringer. Endringsprosesser innebærer en høy grad av kompleksitet, spesielt når endringen tar sikte på å forbedre grunnleggende strukturer i en organisasjon (Ertesvåg & Roland, 2013, s. 34)

3. Metode og design

I dette kapitlet vil jeg utforske en rekke viktige aspekter ved kvalitativ forskningsmetode. Jeg vil undersøke bruken av kvalitative forskningsintervjuer og semistrukturerte intervjuer, samt prosesser knyttet til utvalg og rekruttering av informanter. Videre vil jeg se på utforming av intervjuguiden og utfordringer som kan oppstå under gjennomføringen av intervjuer, med spesielt fokus på relasjonene mellom forskeren og informantene. Jeg vil også diskutere transkribering, analysemetoder og etiske hensyn som er viktige i forskning, inkludert spørsmål om forskningsetikk og forskerrollen. Endelig vil jeg utforske begreper som validitet, reliabilitet og generalisering i sammenheng med kvalitativ forskning. Dalland (2020, s. 54) metoden som en sentral veileder for innsamling av data og essensiell informasjon knyttet til det valgte temaet. Som Kvale & Brinkmann (2015, s. 139) påpeker, er metoden selve "veien til målet" i forskningen.

3.1. Kvalitativ Metode

Etter å ha utforsket ulike temaer ønsket jeg å innhente data erfaringene til nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten formell skolegang med samarbeidet med norske barnehager, og derfor jeg velger å bruke en kvalitativ metode Det er forskjellig mellom kvantitative og kvalitative metoder. Oppen et al., (2020,s. 31) skriver at innenfor forskning er det ofte å skille mellom kvantitative og kvalitative metoder. De kvantitative metodene har den fordel at de gir data i form av målbare enheter mens de kvalitative metodene tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle (Dalland, 2020, s. 54). Oppen et al., (2020,s. 31) mener også at innenfor kvantitative metoder er man opptatt av å gå i bredden for å besvare spørsmål som hvor ofte og hvor mange, mens man innenfor kvalitative spørsmål søker å gå i dybden for å kunne besvare spørsmål som hvordan og hvorfor. Forskjellen mellom en kvantitativ og kvalitativ bruk av en metode handler hovedsakelig om graden av forhåndsstrukturering av datamaterialet (Gleiss & Sæther, 2021, s.30). De mener også at en kvantitativ tilnærming egner seg godt for å kartlegge og gi en oversikt over et større utvalg mens fleksibilitet og åpenhet er viktig styrker ved en kvalitativ tilnærming og den gir større muligheter til å undersøke spørsmål forskeren ikke hadde forestilt seg på forhånd, og la forskningsdeltakernes egne perspektiver på et tema styre utviklingen av kunnskap.

Jeg velger kvalitativ metode som design i den forskningsprosjektet for jeg vil å utføre intervjuer med ulike informanter, som kunne reflektere rundt egne erfaringer. Kvalitative og sosiale studier reflekterer rundt og forsøker å tolke den sosiale verden. Studiet av mennesker innebærer bruk av ulike metoder, som tolkes i lys av relevant teori (Hammersley & Atkinson 1996, s. 38). Forskning initieres av nysgjerrighet, et spørsmål som leder til en aktivitet rettet mot å besvare, eller i det minste belyse, spørsmålet om hva som foregår og hva som kan være årsaken til dette. Derfor understreker Kleven og Hjordemaal (2023, ss 15-17) viktigheten av å erkjenne at forskning utvikles gjennom formulering av spørsmål, som deretter søkes besvart. Disse spørsmålene identifiseres som problemstillinger. Dybden i data kan best utforskes ved å velge metoder som gir rom for grundige analyser. Dette bli også påpekte av (Gleiss & Sæther, 2021, s.130) at i kvalitative former for tekstanalyse er analyseprosessen fleksibel, og problemstilling og tema kan endres hvis forskeren oppdager nye og mer interessante trekk ved tekstene som analyseres. Kvalitativ forskning søker mening, med fokus på å forstå hva som motiverer mennesker til handling, og representerer ikke nødvendigvis generaliserbar kunnskap mens kvantitative studier kan det være utfordrende å fremheve det subjektive, da man ikke kan føre en dialog eller stille oppfølgingsspørsmål (Kvale & Brinkmann, 2015, s.42). Dette representerer det vi kaller en kvalitativ metode, i motsetning til kvantitativ metode som har en mer testende tilnærming hvor fokuset ligger på bredde, hyppighet eller omfang av fenomenet (Kleven & Hjordemaal, 2023, s. 21).

3.2.kvalitativt forskningsintervju

I denne studien velger jeg å benytte meg av kvalitative forskningsintervjuer. Dette forskningsverktøyet gir en unik mulighet til å få innsikt i menneskers grunnleggende opplevelser av livet, slik det står i Kvale & Brinkmann (2015, s.47). Formålet med kvalitative forskningsintervjuer er å utforske ulike aspekter ved intervjuobjektets dagligliv fra deres eget perspektiv (Kvale & Brinkmann, 2015, s.42). Kvale & Brinkmann (2015, s. 42) understreker videre at den kvalitative intervjumetoden er ideell for å oppnå en dypere forståelse gjennom dialog og samtale. Gleiss & Sæther (2021, s.78) legger også vekt på at intervjuer gir oss muligheten til å få tilgang i enkeltpersoners livshistorier og øker en tilnærming for vår forståelse av deres perspektiver, erfaringer og forestillinger (Gleiss & Sæther, 2021, s.78). De påpeker at intervjuer som metode bygger på menneskets naturlige evne til kommunikasjon,

gjennom lytting og utforskning gjennom spørsmål. Ifølge Kvale & Brinkmann (2015, s. 46) er kvalitative forskningsintervjuer en utforskning av intervjuedes hverdagsliv og et forsøk på å innhente fordomsfrie beskrivelser, noe som innebærer en rehabilitering av «Lebenswelt» - livsverdenen -i forhold til vitenskapens verden. Livsverdenen er den verdenen vi er en del av i hverdagen, slik den fremstår i vår umiddelbare opplevelse, uavhengig av og før alle forklaringer (Kvale, 2015, s. 46). Derfor, i Merleau-Pontys (1962) sitert i Kvale & Brinkmann (2015, s.46), kan det kvalitative intervjuet ses som en gjennomføring av et program for fenomenologisk vitenskap, basert på den primære opplevelsen av verden. Semistrukturerte intervjuer er en passende form for intervju i denne metoden, da det brukes når temaer fra dagliglivet skal utforskes fra intervjupersonens eget perspektiv.

Fenomenologi betyr læren om fenomen (Dalland, 2020, s. 48). Dalland definerer også et fenomen som en fremtoning, det som viser seg eller kommer tilsyn. Med andre ord han mener at et fenomen er det som oppfattes av sansene. Thomassen (2006,ss. 82-83) gjengitt i Dalland mener at i fenomenologiske undersøkelser er oppmerksomheten rettet mot verden slik den konkret oppleves og erfares fra for (Dalland, 2020, s. 48).Målet med fenomenologisk er å forstå den dypere meningen i enkeltpersoners erfaringer (Kvale, 2015, s. 45). Han også understreker at fenomenologi reflekterer et ønske om å forstå og beskrive informantene ut fra deres egne opplevelser. Kvale og Brinkmann sier også at i kvalitativ forskning er fenomenologi mer bestemt et begrep som peker på en interesse for å forstå sosiale fenomener ut fra aktørenes egne perspektiver og beskrive verden slik den oppleves av informanten, ut fra den forståelse at den virkelige virkeligheten er den mennesker oppfatter (Kvale, 2015, s. 45). Mitt fokus ligger på å utforske erfaringer fra flyktningeforeldre og subjektive opplevelser, gjennom kvalitative forskningsintervjuer basert på et fenomenologisk perspektiv. Fenomenologisk tilnærming søker å forstå informantenes individuelle perspektiver og beskrive verden slik den oppleves av dem. Dette grunnleggende synet anerkjenner at den virkelige virkeligheten er den som oppleves av menneskene (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 45). Ifølge Spradley (1979) gjengitt i Tjora (2021, s.128) er dybdeintervjuer som metode basert på et fenomenologisk perspektiv, hvor forskeren ønsker å forstå informantens opplevelser samt hvordan informanten reflekterer over dette. Derfor jeg ser semistrukturerte intervju som en god metode til min undersøkelse.

3.3. Semistrukturert / dybdeintervju

Det finnes tre hovedtyper intervjuer: Strukturert, semistrukturert og ustrukturert intervju. Et strukturert intervju innebærer at alle spørsmålene som stilles, er formulert på forhånd, og at det stilles på samme og i samme rekkefølge i hvert enkelt intervju og dette er en intervjuform som er velegnet når det er viktig å kunne sammenlikne det informanter svarer på spørsmålene (Gleiss & Sæther, 2021, s. 79). De mener også at strukturerte intervjuer kan brukes også får å redusere påvirkninger av den enkelte forskerens måte å kommunisere på når flere intervjuere arbeider på samme prosjekt. De mener også at strukturerte intervjuer kan brukes i både kvantitativ og kvalitativ forskning og i begge tilfeller er spørsmålene fastlagt på forhånd. Selv om den kan brukes i både kvantitativ og kvalitative forskning forskjellen er at kvantitative strukturerte intervjuer hovedsakelig har fastlagte svaralternativer mens i kvalitative strukturerte intervjuer svaralternativer åpen (Gleiss & Sæther, 2021, s. 79). Semistrukturert intervju ligger mellom de strukturerte og ustrukturerte intervjuene. Man formulerer spørsmålene på forhånd, men rekkefølgen, hvilke spørsmål som stilles og måten de stilles på, kan variere fra intervju til intervju (Gleiss & Sæther, 2021, s. 79). I semistrukturerte stilles oppfølgingsspørsmål for å utdype og konkretisere interessante momenter som dukker opp i intervjuet (Gleiss & Sæther, 2021, s. 80). De skriver også at Semistrukturerte intervju kalles noe ganger for kvalitative dybdeintervjuer og det er den vanligste intervjuformen i kvalitativ forskning.

Ustrukturerte intervjuer kjennetegnes av at de ofte foregår i informantens vanlige omgivelser, og at man ønsker å utforske informantens tanker og erfaringer ut fra det som skjer der og da (Gleiss & Sæther, 2021, s. 79). I stedet for å formulere konkrete intervju spørsmål på forhånd, har man tenkt gjennom momenter som kan inngå i samtalen, men prioriterer å la samtalen gå i de retningene informanten leder den. Ustrukturerte intervjuer brukes ofte som en del av observasjonsstudier (Gleiss & Sæther, 2021, ss. 79-80). Det kalles også feltsamtaler. Gleiss & Sæther, (2021, s.80) mener at fordi det er vanskelig å vite på forhånd hva som er viktig for informanten, gir slike intervjuer mulighet til å gi plass til det som informanten ønsker å snakke om.

Basert på min problemstilling velger jeg å bruke semistrukturerte individuelle intervjuer eller dybdeintervjuer som metode. Grunnen til at jeg valgte semistrukturerte intervjuer er at jeg ønsket å benytte en intervjuguide som jeg hadde utarbeidet på forhånd, og som jeg mente ville være relevant for min problemstilling. Dette valget gir informantene mulighet til å dele sine egne ideer, tanker og innspill som kan være relevant for oppgaven min, samtidig som jeg får muligheten til å forstå deres perspektiver og hverdagsliv. Ifølge Gleiss & Sæther (2021, ss. 79-80) gir kombinasjonen av struktur og åpenhet i semistrukturerte intervjuer intervjuet en retning, samtidig som man har mulighet til å følge opp uventede opplysninger.

I denne undersøkelsen er det mulig å velge mellom strukturerte eller ustrukturerte intervjuer, men jeg har valgt å bruke semistrukturerte intervjuer. Dette valget er basert på ønsket om at informantene skal være mer åpne og kunne gi utdypende svar på spørsmålene. Ved å bruke semistrukturerte intervjuer får jeg muligheten til å gå i dybden og fange opp flere nyanser i undersøkelsen.

3.4. Utvalg

I kvalitativ forskning utgjør utvalg av informanter en vesentlig del av forskningsprosessen. Som Tjora (2021, s. 145) påpeker, er hovedregelen for utvalg i kvalitative intervjustudier å velge informanter som av ulike årsaker kan gi reflekterte uttalelser om det aktuelle temaet.

I mitt studieutvalg ønsket jeg å fokusere på erfaringene til flyktingeforeldre fra Kongo og Rwanda som ikke kan lese eller skrive, og som har eller har hatt barn i barnehagen som nyankomne flyktninger i Norge. Det betyr at det gjelder ikke foreldre som kan lese og skrive eller de som hadde ikke barn i barnehagen. Videre var det et kriterium at disse flyktingene kommer fra Kongo og/eller Rwanda. Jeg valgte disse landene delvis fordi jeg selv er fra denne regionen og fordi det er relativt lite forskning som har blitt utført om flyktingeforeldre fra disse landene. I Den forskning kunne jeg tatt andre flyktninger fra andre land som Somalia eller Eritrea, men fordi jeg tenker at det er ikke mange forskning som ble skrev på flyktninger fra Kongo eller Rwanda er en del av grunn til å skrive på de to land og er et bidrag for barnehagen og de foreldre fordi det kan øke kompetanse i flyktingeforeldresamarbeid til barnehageansatte i barnehager som har barn eller skal ha barn fra den område. Å bruke mitt morsmål var også en fordel for å sikre tilstrekkelig data for forskningen min.

Utvalg av informanter er en iterativ prosess som kan kreve flere runder, med ulike tilnærminger, som påpekt av Tjora (2021, s. 151). I mitt tilfelle besto utvalget utelukkende av mødre, da det var utfordrende å rekruttere menn til studien. Jeg ønsket også å inkludere nyankomne til Norge som ikke hadde bodd i landet i mer enn seks år. Underveis i rekrutteringsprosessen opplevde jeg en rekke utfordringer, inkludert økonomiske krav fra noen informanter og at enkelte ikke oppfylte kriteriene for deltakelse, for eksempel en informant som hadde gått på skolen frem til femte klasse, selv om hun ikke behersket skriftlig kinyarwanda. Dette førte til at jeg måtte avlyse intervjuet med henne og finne en annen informant. Tjora (2021) understreker viktigheten av å velge informanter som kan reflektere rundt det aktuelle forskningstemaet, og dette vil jeg utforske nærmere senere i oppgaven.

3.5. Rekruttering av informanter

I rekrutteringsprosessen brukte jeg "snøballmetoden" som beskrevet av Gleiss & Sæther (2021, s. 42). Jeg startet med å spørre en av deltakerne som jeg hadde fått gjennom organisasjonen Arise and Light, som hjelper nyankomne innvandrere med å bli kjent med Norge som sitt nye hjemland, bli kjent med norsk mat, og hvordan de kan handle i matbutikken, osv. Siden jeg visste at de var en av gruppene jeg ønsket å inkludere i min forskning, kontaktet jeg organisasjonen og spurte om de kunne delta. De sa først ja, men senere trakk to av dem seg. Jeg spurte dem om de kjente noen andre som kunne delta. En av dem kjente mange fra Kongo som kunne være aktuelle deltakere. Hun ga meg telefonnummer og navn på noen av dem. Jeg kontaktet dem personlig og forklarte formålet med forskningen. Noen av dem takket ja, mens andre takket nei. Snøballmetoden brukes ofte for å beskrive en utvalgsmetode der man begynner med et lite utvalg av "førstekontakter", som gradvis utvides når forskerne får tips om nye informanter fra de første deltakerne (Tjora, 2021, s. 150).

I studien valgte jeg å inkludere fire informanter: en fra Kongo som vokste opp i Rwanda, to fra Kongo som vokste opp i Uganda, og en fra Rwanda som vokste opp i Uganda. To av dem har vært i Norge i fem år, en har vært her i 3 år, og den siste har vært i Norge i 2 år. En av dem hadde barn i barnehagen da de først kom til Norge, men nå går barnet på skolen. De andre har fortsatt barn i barnehagen. For å få flere perspektiver ønsket jeg å inkludere foreldre som har bodd i Norge i ulike tidsperioder, men ikke lenger enn 6 år. Jeg ønsket å utforske

foreldrenes livsverden og deres ulike subjektive forståelser av samarbeidet med barnehagen. Barna har gått i fire ulike barnehager.

En oversikt over alle informantene:

Navn	Fødested	Flyktet (Bodde)i	Skolen	År i Norge
Matama	kongo	Uganda	Ingen	2 år
Macibiri	Kongo	Rwanda	Ingen	5 år
Kanyana	Rwanda	Uganda	Ingen	3 år
Kabebe	Kongo	Uganda	Ingen	5 år

3.6. Intervjuguide

En intervjuguide er en oversikt over spørsmålene man ønsker å stille informanter og er viktig når man skal gjennomføre et intervju. Å utarbeide en intervjuguide er en vanlig måte å planlegge samtalen i et forskningsintervju på (Gleiss & Sæther, 2021, s. 82). Jeg valgte å inkludere flyktninger fra to ulike land for å få et bredere datamateriale. Gleiss & Sæther (2021, s. 81) påpeker at vi alle deler erfaringen av de ulike følelsene det kan være å delta i en samtale. De fremhever også at under samtaler flyter setninger og tanker ubesværet, og nye ideer oppstår spontant mens samtalen utvikler seg.

Jeg har formulert mange spørsmål som skal hjelpe meg med å intervju informantene. I et dybdeintervju har jeg muligheten til å tilpasse spørsmålene underveis for å sikre at de er tydelige og forståelige for informanten. Gleiss & Sæther (2021, s. 82) understreker at hvis spørsmålene inneholder faglige begreper som er ukjente for informanten, kan det være vanskelig å svare, og det kan føles flaut å måtte be intervjueren forklare begrepene. Derfor har jeg i arbeidet med å utforme intervjuguiden spesielt fokusert på å oversette faglige begreper til hverdagsspråk for å sikre forståelighet. For eksempel: «Hvordan opplevde du samtaler og dialoger mellom deg og ansatte i barnehagen?» For å gjøre dette spørsmålet tydeligere har jeg lagt til underspørsmål som: «Får du vite hvordan dagen har vært?» og «Får du informasjon om endringer i barnehagens hverdag, som rutiner og måltider?» Et annet eksempel gjelder samarbeid. Samarbeid kan være et vanskelig begrep, så jeg brukte underspørsmål for å forklare det. For eksempel: «I hvilken grad tok du ansvaret for å samarbeide med

barnehagen?" med underspørsmål som: «Har du noen gang kontaktet barnehagen for å spørre om hvordan barnet ditt har det der?" og «Har du tatt initiativ til å gi ny informasjon om barnet ditt til barnehagen?»

Denne fleksibiliteten er svært verdifull, da den gjør det mulig for meg å tydeliggjøre spørsmålene eller gi ytterligere forklaringer hvis informantene har problemer med å forstå formuleringene mine. Intervjuguiden ble utformet med åpne spørsmål fordi jeg ønsket at informantene skulle ha mulighet til å reflektere og gi utdypende svar som ikke er begrenset til ja eller nei. Jeg stilte oppfølgingsspørsmål basert på informantenes beskrivelser og meninger. Dette gjorde det mulig for meg å sende budskapet tilbake til intervjupersonen slik at de kunne bekrefte eller avkrefte, og eventuelt utdype videre. Mange av spørsmålene hadde underspørsmål for å gi ytterligere forklaringer, slik at informantene best mulig kunne forstå spørsmålene. For eksempel: «Hvordan opplever du at barnet ditt blir tatt imot? Tenker du at barnet ditt blir hørt og respektert?»

Mine intervjuguiden er influert av fenomenologiske prinsipper, der jeg søker å utforske informantenes personlige og subjektive opplevelser og meninger om temaet i prosjektet. Begrepet «livsverden» er sentralt her, da jeg ønsker å utforske informantenes egen forståelse og opplevelse av deres livserfaringer.

3.7. Gjennomføring

Før jeg møtte informantene, tok jeg meg tid til å spørre om deres ønske angående møtested - om de foretrekker at jeg skulle komme hos dem eller om vi skulle finne et annet egnet sted for intervjuene. Alle ønsket meg velkomment hjem til dem, noe som skapte en atmosfære der de mulig følte seg mer komfortable og trygge. Tjora (2021, s.135) skrev at det kan være greit å overlate til informantene å velge hvor intervjuet skal finne sted. Dette ga meg muligheten til å intervju informantene i en kontekst som var mer nært deres daglige liv, muligens bidro det til å fremme avslapning hos dem. Videre ga det meg også muligheten til å gjøre noen observasjoner i deres hjemmemiljø, som kunne supplere det totale bildet av informantenes situasjon.

Før vi begynte selve intervjuene, brukte jeg tid på med å ha litt samtale med informantene og gjennomgå informasjonsskrivet for å sikre at de forsto deltakelsesbetingelsene før de ga sitt samtykke. Alle intervjuene ble gjennomført ved å ta lydopptak gjennom nettskjema diktafon. Informantene ble informert at jeg tar lydopptak og hvorfor jeg tar lydopptak før vi stater intervjuet. Jeg gir dem informasjon hvordan jeg skal passe på deres informasjon og hvordan jeg skal bruke det, og hvor lenge det skal ligge i nettskjema og når jeg skal slette det. Deretter jeg spørre dem om det greit og ingen har takket nei.

Alle informanter velger språk de føle seg trygg å bruke under intervjuet. Intervjuer gjennomført i deres morsmål siden jeg kunne begge swahili og Kinyarwanda. Under de gjennomførte intervjuene ble oversettelse fra norsk til deres språk (Kinyarwanda og Swahili). Det var mye jobb for meg, men det var lettere for informanter for å forstå spørsmålene. De informantene uttrykte at det ville vært lettere for å gi utdypende svar på eget språk og at det gjøre at de sier alt de husker. De intervjuene syntes ikke å ha noen misforståelser. Valget om å kunne bruke eget språk var å unngå språkbarrierers som har betydning for resultatene. Det var en fordel for både informanter og jeg fordi informanter kunne si alt de hadde opplevd på eget språk uten språkbarrierer og det var ikke noe synes eller vanskelig ord som jeg skulle finne betydning for.

3.7.1. utfordringer

Å intervju mennesker uten skolegang er svært utfordrende, spesielt når de ikke kan lese eller skrive. For å forberede intervjuguiden måtte jeg bruke tid på å finne ord som er enkle å forstå. Jeg skulle imidlertid ikke sende spørsmålene på forhånd fordi det kunne ha gjort intervjuet mer strukturert i stedet for semistrukturert. Informantene ville ha forberedt seg, noe som kunne gjort den frie samtalen vanskeligere. Hadde de kunnet lese og skrive, ville jeg ha sendt informasjon på forhånd som forklarte hva, hvordan og hvorfor intervjuet skulle gjennomføres, samt samtykkeskjemaet. Dette var imidlertid ikke mulig, så jeg måtte bruke tid under intervjuene på å forklare både spørsmålene og samtykkeskjemaet.

To av de fire intervjuene ble gjennomført med minimal forstyrrelse, og jeg observerte at informantene virket rolige, åpne, til stede og engasjerte i samtalen. Jeg ble hjertelig mottatt,

og deres gjestfrihet var tydelig. Jeg fikk tilbud om kaffe og te, noe som bidro til å opprettholde en god relasjon mellom oss. Det faktum at jeg kjente noen av informantene fra før, gjorde oppstarten mindre formell, og vi kunne dermed etablere en relasjon lettere. De to siste intervjuene hadde noe forstyrrelse. En mor hadde en baby på ett år som måtte mates, og en annen informant ble intervjuet i påskeferien mens hennes tre barn var hjemme. Det kom flere ganger noen og banket på døren, og hun måtte gå for å møte sin kontaktperson fra kommunen.

Det første intervjuet var det lengste og varte i en time og femten minutter. De påfølgende tre intervjuene varierte fra tre kvarter til en time, og ble gjennomført over forskjellige dager. Dette ga meg muligheten til å evaluere og reflektere over hvert intervju. Alle informantene hadde forskjellige svar og tanker, noe som ga meg mulighet til å samle inn mye relevant data.

3.7.2. Relasjoner med informanter

En av informantene var en person jeg kjente fra før gjennom en frivillig organisasjon som hjelper nyankomne flyktninger med å bli kjent med Norge. Vi har hjulpet henne de første fem månedene etter hennes ankomst til landet, men vi hadde ingen nære relasjoner etter denne perioden. Opprinnelig var det to informanter jeg kjente fra denne sammenhengen, men en av dem valgte å trekke seg av personlige årsaker. Jeg følte meg trygg på å kontakte dem fordi jeg kjente dem fra tidligere. Gleiss og Sæther (2021, s. 87) påpeker at, i likhet med hverdagslige samtaler, vil forholdet mellom forsker og informant påvirke samtalen. Det å ha en forutgående kjennskap til informanten gjorde det lettere for meg å kontakte henne. Forholdet mellom forsker og informant kan variere fra å være kjente til å være totalt fremmede (Andersen, 2006, s. 287). De øvrige informantene ble jeg kjent med gjennom henne, og vi utviklet en god relasjon før intervjuet fordi vi hadde god tid til å snakke sammen.

Ifølge Gleiss og Sæther (2021, s. 87) må en relasjon etableres og utvikles gjennom intervjuet når partene ikke kjenner hverandre på forhånd. Å ha en eksisterende relasjon til informantene kan ha både fordeler og ulemper. Som nevnt tidligere, kjente jeg noen av informantene gjennom frivillige organisasjoner, noe som kan føre til at de føler en viss forpliktelse overfor meg. Dette kan resultere i at de deltar i intervjuet selv om de egentlig ikke ønsker eller har tid til det, noe som kan skape en ubehagelig situasjon for dem og dermed påvirke intervjuets frihet og åpenhet. En annen ulempe ved å kjenne informantene er at de kan føle seg forpliktet

til å delta som en tjeneste til meg, noe som igjen kan begrense deres ærlighet og åpenhet i svarene. Relasjoner kan dermed både fremme og begrense åpenheten i intervjuet.

Det er viktig å merke seg at etter at jeg hadde forklart samtykkeskjemaet og personvernreglene, trakk en av de to informantene seg fra deltakelse. Dette viser at de følte seg trygge nok til å ta en slik beslutning. Jeg hadde kun én informant som ikke trakk seg, og hun viste interesse og vilje til å delta på forhånd. Under intervjuet var hun også tydelig på hvilke spørsmål hun ikke ønsket å svare på, noe som indikerer at hennes deltakelse var frivillig og ikke motivert av en følelse av å skyldes meg noe.

3.8. Transkribering

Gjennom hele arbeidsprosessen benyttet jeg lydopptak for å dokumentere alt informantene sa. Etter hvert intervju brukte jeg en logg for å notere ned tanker og refleksjoner som dukket opp. Jeg dokumenterte også observasjoner som kroppsspråk, mimikk og stemning under intervjuet. Transkribering innebærer å overføre muntlig informasjon fra lydopptak til skriftlig form (Gleiss & Sæther, 2021, s. 97). Dersom nye, interessante emner oppstod etter at opptakeren var slått av, vurderte jeg hvordan dette materialet kunne brukes i den videre analysen og rapporteringen av intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 161). For å sikre at ingen data gikk tapt, brukte jeg to telefoner under lydopptaket.

Transkriberingen var en meget tidkrevende prosess, både fordi jeg først måtte transkribere alt, og deretter oversette fra informantens språk til norsk. Jeg skrev ned alt som ble sagt for å fange opp alle viktige detaljer uten å miste noe i transkripsjonsprosessen. Tjora (2021, s. 185) påpeker at det er bedre å være mer detaljert enn man tror er nødvendig under transkriberingen. Selv om jeg ikke var sikker på om alle intervjuene var relevante for min undersøkelse, sørget jeg for å notere alt som ble sagt, inkludert latter, pauser og lyder, for å unngå å miste noe.

Alle informantene ble anonymisert ved å gi dem nye navn (Matama, Macibiri, Kanyana og Kabebe). Transkriberingen gir mulighet til å gå dypere inn i datamaterialet enn i selve intervjuet, og utgjør første steg i en mer systematisk analyseprosess (Gleiss & Sæther, 2021, s. 97). Det er viktig å merke seg at måten fortellingene ble skrevet på, ikke følger 100 prosent vanlig norsk rettskriving. Jeg har gjort dette for å minne meg selv på at disse personene ikke har norsk som førstespråk.

3.9. Analyse

Analyseprosessen begynte mens jeg transkriberer intervjuene. Analyseprosessen skal hjelpe oss å gå fra rådata til tolkninger og beskrivelser av funn som kan forklare det vi har undersøkt (Oppen et al., 2020, s. 378). Gleiss & Sæther (2021, s. 170). mener at hensikten til å analysere er å skape mening gjennom å lage grupperinger av elementer som har noe fellestrekk, for eksempel ulike typer atferd, ulike meninger om et tema eller forskjellige identiteter. Jeg identifiserer viktige temaer etter hvert som jeg går gjennom materialet og skrev dem ned i en tabell.

Etter at jeg hadde transkribert alt, leste jeg materialet flere ganger for å virkelig forstå hva informantene mente. Jeg var bevisste på mine egne erfaringer og hvordan de kunne påvirke tolkningen av informantenes opplevelser. Jeg identifiserte meningsinnholdet enheter og ga dem koder. Koding er en analysemåte som kan være nytt for å bli bedre kjent med datamaterialet (Gleiss & Sæther 2021, s. 173). De mener at å kode innebærer å dele opp intervjuene i mindre enheter og gi disse enhetene en kode. Disse kodene ble deretter organisert under overordnede temaer som jeg trakk ut fra materialet selv, og som hjalp meg med å svare på forskningsspørsmålet mitt. Jeg gikk gjennom intervjudataene på nytt for å forsikre på at jeg tolket meningen riktig. Jeg valgte sitater som er relevant på mitt tema. Ifølge Gleiss & Sæther (2021, s. 174) mener at gjennom kodingen kan det også bli tydelig at ikke alle deler av materialet er like relevant for å svare på problemstillingen. Til slutt presenterer og diskuterer jeg funnene mine i analysen, der jeg organiserer temaene under forskningsspørsmålet mitt. Gleiss & Sæther (2021, s. 170) sier at gjennom å analysere datamaterialet over tid og se de ulike delene i sammenheng med hverandre og med forskningslitteratur kan forskeren gradvis utvikle en mer nyansert forståelse av helheten.

3.10. Etikk

Retningslinjene fra De Nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH, 2021) legger vekt på nødvendigheten av å ta etiske hensyn ved intervjuer av deltakere i forskningsprosjekter. Som forsker er det min plikt å gjøre rede for etiske vurderinger, da dette danner grunnlaget for god forskningsetikk.

3.10.1. Forskningsetikk

Når det gjelder forskningsetiske overveielser, er det viktig å undersøke etiske dilemmaer og retningslinjer, samt hvordan jeg kan sikre overholdelse av disse i arbeidet med denne oppgaven. Etiske overveielser innebærer mer enn å følge regler; det handler om å reflektere over hvilke etiske utfordringer forskningsarbeidet eller deltakelse i et forskningsprosjekt medfører (Dalland, 2020, s. 167). Denne studien undersøker situasjoner til mennesker som har opplevd vanskelige og sårbare forhold. Det kan være utfordrende å dele personlige erfaringer med andre, og Dalland (2020, s. 167) påpeker at vi er avhengige av mennesker som er villige til å delta. Kunnskap om mennesker, deres livssituasjon og hvordan de forholder seg til samfunnet, kan kun oppnås gjennom deres egen deling. Tillit er derfor essensielt for å innhente nødvendig informasjon.

Ifølge NESH (2021) må forskere informere og innhente samtykke fra deltakerne når personopplysninger behandles. Informantene i denne studien ble gitt muntlig og skriftlig informasjon om at deltakelse er frivillig, prosjektets formål, hva det innebærer å delta, og at de til enhver tid kan trekke seg fra deltakelsen. Tjora (2021, s. 187) understreker at forskningsetikk først og fremst er knyttet til kravet om at informantene ikke skal komme til skade.

Min utforskning omfatter mange opplevelser, og mine informanter har vært i sårbare situasjoner over mange år. Det kan være utfordrende for dem å dele sine erfaringer, da samtalen kan vekke gamle minner og skape ubehag. Noen kan for eksempel begynne å gråte eller stoppe å snakke når de husker tidligere opplevelser. Slotfeldt-Ellingsen (2020, s. 202) påpeker at alle som deltar i forskning, påvirkes av det de involveres i, og noen ganger kan dette være til skade eller belastning for dem. I slike situasjoner vil jeg bruke min etiske forståelse for å spørre informanten om hun eller han trenger hjelp, eller om vi kan ta en pause. Jeg kan også spørre om de ønsker å snakke uten at lydopptak blir gjort. Hvis de ønsker det, vil jeg slå av lydopptakeren og ha en samtale først, for deretter å spørre om vi kan fortsette intervjuet.

Selv om samfunnsforskning vanligvis ikke innebærer eksperimenter som kan skade deltakerne, må vi likevel reflektere over mulig skade eller ubehag. Dette kan for eksempel oppstå når følsomme temaer tas opp uten at intervjueren kan bidra til en terapeutisk

bearbeiding av disse (Tjora, 2021, s. 187). For å kunne anvende datamaterialet fra intervjuene i denne oppgaven, var det nødvendig å få godkjenning fra SIKT. Jeg startet arbeidet med å utforme et informasjons- og samtykkeskjema, og prosjektet ble vellykket godkjent. Dette skjemaet ble presentert for informantene før intervjuene fant sted og inneholdt detaljer om prosjektet, samt et avsnitt hvor informantene ga sitt samtykke til å bli lydopptatt under intervjuet. Skjemaet inkluderte også informasjon om anonymitet, konfidensialitet, forventet varighet og muligheten til å trekke seg fra undersøkelsen når som helst. Etter ferdigstillelsen av dette skjemaet, initierte jeg rekrutteringsprosessen som tidligere beskrevet

3.10.2. Forskerrollen

I forskerrollen er det essensielt å kontinuerlig reflektere og tenke kritisk gjennom hele forskningsprosessen. Som kvalitativ forsker forplikter jeg meg til å ta nøyaktige og veloverveide beslutninger mens jeg utfører prosjektet. Forskerrollen er et nytt ansvar for meg, og det krever nøye arbeid. Tjora (2021, s. 59) hevder at for å være en god forsker, er det nødvendig med spesifikke kunnskaper og ferdigheter, men også intuisjon og evne til improvisasjon, noe som utvikles gjennom erfaring og dialog med kolleger, medstudenter, veiledere, kritikere og forskersamfunnet som helhet.

Min erfaring som pedagogisk lærer og min bakgrunn som flyktning kan i stor grad påvirke kommunikasjonen mellom meg og informantene, samt deres livsverden. I denne undersøkelsen var det mange beskrivelser som identifiserte meg som flyktning mor, med lignende erfaringer fra min tid som nyankommet i Norge, og som pedagogisk leder med ansvar for foreldresamarbeid. Møtet med ulike utfordringer som ny i Norge har gitt meg stor interesse for denne undersøkelsen.

I kvalitativ forskning er vi bevisste på at forskeren alltid påvirker informantene, for eksempel gjennom intervjuer, og dermed materialet vi innhenter. Vi forsøker å gjøre dette i så beskjeden grad som mulig og være transparente om hva denne påvirkningen kan innebære. Målet er å få informantene til å dele sine perspektiver og forstå deres livsverden åpent. Ifølge Tjora (2021, s. 53) er elementer som tillit, konfidensialitet, respekt og gjensidighet sentrale i utviklingen av relasjonene mellom forskere og deltakere, samt eventuelle kontaktpersoner i relevante tilfeller. Med tanke på den allerede etablerte relasjonen som flyktninger, var det en mulighet for at temaene hadde blitt diskutert på forhånd, så jeg var nøye med å være åpen i

mine tilnærminger. Hammersley og Atkinson (1996, s. 36) understreker at forskning bør ta hensyn til den unike konteksten rundt hver situasjon. Det primære målet bør være å beskrive hendelsene innenfor denne rammen, hvordan de involverte individene oppfatter både sine egne og andres handlinger, samt den bredere konteksten av situasjonen. Min fremste målsetting var å fremstille informantenes egne refleksjoner og opplevelser på en ærlig og respektfull måte, slik at de kunne kjenne seg igjen i de funnene jeg presenterte

3.11. Kvalitet i forskningen

Validitet, reliabilitet og generalisering knyttet til forskningens gyldighet, pålitelighet og mål med forskningen i noe former for kvalitativ forskning. Lincoln og Guba (1985) gjengitt i Kvale & Brinkmann (2015, s. 2075) bruker de begreper som troverdighet, tilforlatelighet, sikkerhet og bekreftebarhet og de har tatt i bruk dagligdagse språkuttrykk for å diskutere forskningsfunnene sannhetsverdi i kvalitativ forskning.

3.11.1. Validitet

Validitet refererer til hvor godt en undersøkelse måler det den har til hensikt å måle, og hvor gyldige resultatene er. Kvale & Brinkmann (2015, s. 2076) påpeker at validitet i ordbøker defineres som en uttalelses sannhet, riktighet og styrke, og at en valid slutning er korrekt utledet fra sine premisser. Dette innebærer at validitet avhenger av forholdet mellom virkelighet og konklusjon. For å kunne trekke pålitelige konklusjoner og generalisere funnene til den virkelige verden eller relevante populasjoner, er det viktig å sikre at studien har høy validitet. Kerlinger (1979, s. 138) sitert i Kvale & Brinkmann (2015, s. 276) uttrykker dette ved å stille spørsmålet: «*Måler du det du tror du måler?*». I min studie søker jeg å få innsikt i erfaringer og refleksjoner fra flyktningsforeldre. Dette oppnås gjennom samtaler som gir rom for deres erfaringer og refleksjoner, noe som gjør studiens design valid. Selv om forskerens forforståelse kan være en styrke i en refleksiv tematisk analyse, må jeg være åpen for å utforske og utfordre mine egne antagelser for å sikre at funnene er pålitelige og nøyaktige. Mine antakelser og perspektiver som forsker er ikke automatisk gyldige eller korrekte.

For å sikre validiteten av mine tolkninger, diskuterte jeg informantenes utsagn med dem for å sikre gjensidig forståelse og for å utforske mulige alternative tolkninger. I denne prosessen

brukte jeg metakommunikasjon så ofte som mulig under intervjuene. Kvale & Brinkmann (2015, s. 286) beskriver metakommunikasjon som kommunikasjon og pragmatisk gyldighet, noe som representerer et sterkere kunnskapskrav enn enighet gjennom dialog med forskersamfunnet og informantene, og som testes ved spørsmålet om hvorvidt forskningen fører til endring eller forbedring.

3.11.2. Reliabilitet

Reliabilitet refererer til hvor pålitelig en måling eller forskningsprosess er, samt i hvilken grad resultatene kan gjentas under like forhold (Gleiss & Sæther, 2021, ss. 201-202). Kvale & Brinkmann (2015, s. 276) understreker at reliabilitet dreier seg om konsistensen og troverdigheten av forskningsresultatene. I kvalitativ forskning står vi overfor utfordringen med unike intervjuer, noe som gjør det vanskelig å gjenskape studien nøyaktig. For å håndtere dette, er det avgjørende å være transparent om hvordan dataene samles inn, anvendes og bearbeides. Jeg har derfor tilstrebet å beskrive de empiriske prosessene nøye og å redegjøre for de metodiske valgene i denne oppgaven. Denne tilnærmingen gir leserne mulighet til selv å vurdere forskningens kvalitet og relevans, og bidrar til å unngå ubesvarte spørsmål. Som Tjora (2021, s. 264) påpeker, innebærer transparens ikke bare å presentere empiriske data, men også å gi en omfattende redegjørelse for forskningsprosessen: hvorfor undersøkelsen ble gjennomført, hvordan den ble utført, hvilke valg som ble tatt, hvordan deltakerne ble rekruttert, og hvordan dataene ble analysert.

Min doble rolle som flyktningemor og pedagogisk leder kan utfordre gyldigheten i studien. I innledningen beskrev jeg mine erfaringer som flyktning og hvordan foreldresamarbeid ofte foregår i en ny kultur med språkbarrierer. Nå, som pedagogisk leder, har jeg ytterligere innsikt i foreldresamarbeid. Dette kan føre til en bekreftelsesskjevhet der jeg favoriserer data som støtter mine eksisterende forventninger. Gleiss & Sæther (2021, ss. 202-203) kaller dette «undersøkelseeffekter eller bias» som bør minimeres i forskning. For å motvirke bias har jeg vært kritisk i analyse- og tolkningsprosessen, stilt spørsmål ved mine egne antakelser og forsøkt å inkludere alle relevante perspektiver i analysen. Gleiss & Sæther (2021, s. 203) påpeker at selv om undersøkelseeffekten ikke kan fjernes helt, kan den balanseres. Jeg har også anvendt metakommunikasjon i intervjuer for å sikre nøyaktighet og transparens.

Min personlige bakgrunn som flyktning og pedagogisk leder kan påvirke informantene. Jeg har derfor valgt å begrense informasjonen om min bakgrunn til en generell introduksjon for å unngå unødvendig påvirkning. Min erfaring gir meg et insidertperspektiv som kan styrke troverdigheten, men det er viktig å vurdere hva som er relevant for studien. Jeg har presentert min forforståelse, inkludert mine fordommer og erfaringer, og brukt non-verbal kommunikasjon for å være deltakende uten å påvirke informantene.

3.11.3. Generalisering.

Generalisering refererer til muligheten for å overføre funn fra én kontekst til en annen (Gleiss & Sæther, 2021, s. 207). I mitt prosjekt kan jeg ikke generalisere funnene til alle flyktningeforeldre, siden jeg kun intervjuet fire personer. Derfor kan jeg ikke påstå at 75 % av alle flyktninger ikke kan lese eller skrive. Det jeg derimot kan si, er at de utfordringene de intervjuede foreldrene opplevde, kan være relevante for andre flyktninger med lignende bakgrunn.

Min studie fokuserte på flyktningeforeldres erfaringer med norske barnehager, og jeg samlet data gjennom semistrukturerte intervjuer. Studien avdekker generelle barrierer som språkproblemer, kulturelle misforståelser og mangel på ressurser som tolketjenester. Selv om resultatene ikke kan generaliseres til alle flyktningeforeldre, gir de verdifull innsikt i enkelte foreldres utfordringer og erfaringer. Kvalitative studier gir en dypere forståelse av fenomenet, som kan være gjenkjennbart for andre i lignende situasjoner, selv om funnene ikke kan generaliseres til hele befolkningen. Gleiss & Sæther (2021, s. 207) betoner også at selv om statistisk generalisering ikke kan brukes i kvalitativ forskning, betyr ikke det at kvalitativt datamateriale ikke har verdi utover den enkelte undersøkelse.

Gleiss & Sæther (2021, s. 207) påpeker at kvalitativ forskning innebærer en annen type generalisering, kjent som analytisk eller teoretisk generalisering. Ifølge Tjora (2021, s. 260) handler generaliserbarhet i forskning om hvorvidt funnene kan være relevante utenfor de spesifikke enhetene som er studert. Funnene gir innsikt i opplevelser som kan være relevante for andre flyktninger med lite skolegang, og kan bidra til å forbedre samarbeidet mellom barnehageledelse og foreldre uten formell skolegang. Dette inkluderer nyankomne flyktningeforeldre uten skolegang som opplever lignende utfordringer.

Generalisering, også kjent som ekstern validitet, dreier seg om hvorvidt forskerens funn og konklusjoner har gyldighet utover den spesifikke undersøkelsen (Gleiss & Sæther, 2021, s. 207). Dette betyr i hvilken grad resultatene fra en studie i en bestemt kontekst med bestemte deltakere kan overføres til lignende settinger, steder og deltakere.

4. Analyse av funn

I dette kapitlet vil jeg nøye gjennomgå resultatene fra intervjuene, som er systematisk sortert og tematisk analysert. Jeg vil utforske flyktningforeldrenes opplevelser på deres første dag i Norge, deres erfaringer knyttet til møtet med norske barnehager, tilvenningsperioden, rutine for henting og levering, samt andre måter de mottar informasjon på. Videre vil jeg undersøke deres erfaringer med kulturforskjeller, samarbeid etter å ha lært seg å lytte og snakke litt norsk, eventuelle bekymringer de har angående barnevernet, og til slutt gi råd til barnehagene. Jeg vil avslutningsvis oppsummere hovedfunnene fra undersøkelsen.

4.1. Første dag i Norge

Mitt første spørsmål under intervjuet var å forstå hvordan informantene opplevde Norge de første dagene. Alle informantene fortalte at naturen og klimaet bidro til at det første inntrykket var skuffende. Matama ankom om vinteren, mens Kanyana, Kabebe, og Macibiri kom tidlig på sommeren. Matama uttrykte det slik: *«Da jeg kom til Norge i februar, var det mye snø og veldig kaldt. Å komme fra et varmt land til et kaldt land var en stor skuffelse i livet mitt. Det var første gang jeg så så mye snø og følte meg så kald.»* De som kom om sommeren, påpekte også at selv om det var sommer, var det likevel veldig kaldt, og de måtte gå med vinterjakker hele sommeren. Matama fortsatte å si at *«Jeg vurderte å dra tilbake til hjemlandet mitt, selv om det fortsatt er krig, eller tilbake til Uganda.»* Da jeg spurte henne hvorfor hun tenkte på å dra tilbake, sa hun at *«Jeg følte meg ensom og hadde mange tanker, som for eksempel: Er jeg i feil land? Kanskje vil ikke folk snakke med meg på grunn av hudfargen min. Er dette hvordan jeg skal leve hele livet mitt?»*

Da jeg spurte en av dem om å dele sine første inntrykk fra Norge, sa Macibiri at *«Da jeg kom til Norge om sommeren, ble jeg skuffet over landet. Jeg trodde det skulle være en stor by med mange fine hus, men overalt så jeg bare skog. Det var mitt førsteinntrykk.»* Det var ikke bare naturen og klimaet som var skuffende; det var også sosialt krevende. Mange av informantene opplevde ensomhet og isolasjon. De var skuffet over mangelen på samtalepartnere, særlig fordi de kom fra kontinenter der folk er sosiale og åpne. *«Det gjorde vondt å hilse på noen med et smil, men ikke få et smil tilbake,»* sier Macibiri. Kabebe uttrykte det slik *«Jeg savnet å ha noen å snakke med. Når jeg gikk ut på tur eller i butikken, sa ingen hei til meg. Og når jeg*

sa hei, fikk jeg ingen svar. Til og med naboene ville ikke snakke med meg.». Noen av dem hadde dårlige opplevelser i starten og vurderte å dra tilbake til hjemlandet sitt. Kabebe la også til at *«Jeg kom i mai, men måtte gå med vinterjakke hele sommeren. Jeg følte meg veldig kald.»*I tillegg til disse utfordringene var mat, klær og andre dagliglivsbehov også en del av utfordringene de møtte i begynnelsen. *«Det å spise brød hver dag og ikke ha tilgang til matoke og bugali føltes ikke riktig for meg. Å finne mat barna liker å spise var også vanskelig,»* sa Kanyana da jeg spurte henne om hennes første opplevelse med maten. Matoke og bugali (fufu) er vanlige retter i Øst-Afrika.

Informantene har delt sine erfaringer med de utfordringene de møtte de første dagene etter ankomsten til Norge. Å forlate sitt hjemland og flykte til et nytt sted er en følelsesmessig krevende opplevelse, hvor man føler seg forvist fra det som en gang var hjemme. Å komme til et fremmed land hvor folk holder seg for seg selv og det er vanskelig å etablere forbindelser, kan være en betydelig utfordring. Lund (2022, s. 203) at å ankomme til et nytt og fredelig land etter kanskje år på flukt, for mange kan oppleves som en drøm som går i oppfyllelse. Men her ser vi altså at det ikke var de positive følelsene som dominerte. I tillegg opplever flyktingene ofte en blanding av sann og usann informasjon fra venner, noe som øker deres frykt, usikkerhet og sårbare situasjon. Ifølge Flyktning.net har mennesker som har måttet flykte fra krig og vold, opplevd minst én hendelse som truet deres eget eller deres nærmestes liv. Disse opplevelsene kan være skremmende og forstyrrende, og kan føre til følelser av angst, redsel eller følelsesmessig avstumpethet. Mange sliter også med gjentakende minner, tanker eller drømmer om det som har skjedd.

4.2. Første møte med norsk barnehagen

I dette kapitlet ønsker jeg å utforske opplevelser knyttet til møtet med norske barnehager. Jeg har spesifikt spurt foreldre i en undersøkelse om deres erfaringer ved de første møtene med norske barnehager. Målet mitt var å undersøke hvilke faktorer informantene mente var viktige for å etablere gode relasjoner og et godt samarbeid med norske barnehager. Å presentere funnene vil gi et bilde av informantenes opplevelser i samarbeid med norske barnehager i dagens samfunn.

Når informantene ble spurt om deres første møte med barnehagen og hvordan kommunikasjonen foregikk, var de alle opptatt av hvordan de ble møtt av pedagogisk leder. De påpeker at både den verbale og nonverbale kommunikasjonen var avgjørende for opplevelsen av velkomst. «*Da vi ankom barnehagen, møtte en person oss med et smil og sa 'Hei'. Jeg ble overrasket over at hun visste navnet til barnet mitt,*» forteller Kabebe. Hun fortsetter med å si at de var vennlige mennesker. Da jeg spurte Kabebe om hennes første dag i barnehagen, sa hun at det var en veldig fin dag, den beste på lenge. Hun uttrykte at det hadde vært en stund siden hun hadde sett noen smilende og hilsende på henne på den måten.

Matama deler også sine opplevelser at «*Vårt første møte med barnehagen var veldig fint. Den dagen hadde vi en tolk med oss, og vi ble møtt av en voksen ved porten som ønsket oss velkommen med et smil. Det hang en plakat som ønsket barnet mitt velkommen med navnet hans og det norske flagget ved siden av. Det var veldig bra. Jeg følte meg trygg og tenkte at de var snille mennesker som skulle ta vare på barnet mitt. Hun viste oss rundt i barnehagen og forklarte alt for oss. Alt hun sa var veldig åpent, med et smil.*» Da jeg spurte henne om inntrykket hun fikk av de voksne den første dagen i barnehagen, sa hun at de voksne i barnehagen var tålmodige og ga henne tid til å forklare alle spørsmålene sine. Hun sier at "*Ja! Så lenge de hadde tid til meg og hilste på barnet mitt, synes jeg det var respektfullt.*»

Macibiri sier også at «*Jeg fikk en tolk som skulle hjelpe oss gjennom kommunikasjonen, og jeg fikk all informasjonen jeg trengte i den nye tiden. Jeg ga også litt informasjon om barnet mitt, for eksempel hva hun liker å spise og om soving.*» Hun understreker også at hun og barnet følte seg trygge etter å ha sett at personalet i barnehagen møtte dem med et smil og en hilsen. Hun sier: «*Selv om vi ikke kunne snakke med dem, møtte mange voksne oss med et smil og ønsket oss velkommen, og det var bra.*» Kanyana ga også uttrykk for at hun var fornøyd med hvordan de ble tatt imot på den første dagen i barnehagen.

I motsetning til informantene i Lunds forskning, som beskriver møtet med barnehagen som utfordrende og forvirrende, preget av språkbarrierer og misforståelser (Lund, 2022, s. 201), viser mine informanter at det å møte dem med et smil var et godt tegn på kommunikasjon. Faktorer som bidrar til denne tryggheten inkluderer forståelse, vennlighet og anerkjennelse. Denne følelsen av å være velkommen gir trygghet og en følelse av støtte og omsorg, og fremmer åpenhet i dialogen. Å hilse på noen er en måte å vise respekt i Øst-Afrika. Ved å vise

respekt, tålmodighet og gi dem nok tid, følte foreldrene seg trygge. Det er viktig å understreke betydningen av å føle seg velkommen for å ha en positiv opplevelse i barnehagen.

4.3. Tilvenningsperioden

Tilvenning/ tilknytning er en periodeprosess hvor barn, sammen med foreldrene eller andre omsorgspersoner, gradvis blir introdusert for og tilpasser seg det nye miljøet og rutinene i barnehagen. Tilvenningsperioden er vanligvis en periode i begynnelsen av barnets barnehageopphold og har som mål å skape trygghet og trivsel for både barnet og foreldrene. Under tilvenningen får barnet muligheten til å bli kjent med de nye omgivelsene, de andre barna og de ansatte i barnehagen. Det er vanlig at foreldrene eller andre omsorgspersoner blir med barnet i starten av tilvenningsperioden for å gi ekstra støtte og trygghet (Drugli M. B., 2018, s. 68). Etter hvert kan foreldrene gradvis trekke seg tilbake mens barnet blir mer selvstendig og trygt i barnehageomgivelsene. Hos min informantene var tilvenningstid utfordrende på grunn av de hadde ikke tolk lenger.

Da jeg spurte Matama om hvordan barnet hennes tilpasset seg i barnehagen, svarte hun at *«Den første uken var jeg med ham i barnehagen slik at han kunne bli kjent med de andre barna og de voksne.»* På spørsmål om dette gjaldt hele uken, presiserte hun: *«Nei, det var bare tre dager.»* Hun fortalte videre om hvordan disse dagene hadde vært og hvilke opplevelser hun fikk. *«Jeg gruet meg hver dag,»* sa hun. Hun forklarte videre: *«Å sitte med fremmede folk, og i tillegg snakket de et språk jeg ikke forsto. Jeg klarte ikke å høre hva de sa, og hvis jeg ville si noe, klarte jeg ikke å uttrykke meg.»* Dette svarte Matama da jeg spurte hvorfor hun gruet seg til tilvenningsdagene.

Macibiri delte også sine opplevelser at *«Hmmm! Det var bare fire timer, men det er en periode jeg ønsker å ikke huske fordi jeg følte meg isolert selv om de voksne viste at de brydde seg om oss. Men å ikke kunne snakke, bare bruke tegnspråk, gjorde at jeg følte meg utrygg. Jeg satt bare på et sted og lekte med barnet mitt. Når de pekte på huset, fulgte jeg dem uten å vite hva som kom nest. Hvis jeg ville spørre om noe, klarte jeg ikke å gjøre det fordi jeg ikke kunne språket.»* Hun fortsetter å dele sine følelser av isolasjon og usikkerhet i barnehagemiljøet, noe som understreker viktigheten av å adressere språkbarrierer. Til tross for omsorgen fra de voksne, føler hun seg ekskludert, noe som viser at tilstedeværelsen av

omsorgspersoner ikke nødvendigvis løser følelsen av isolasjon når kommunikasjonen er begrenset. Hun uttrykker frustrasjon over å kun kunne bruke tegnspråk, noe som begrenser hennes evne til å uttrykke seg fritt og forstå andre fullt ut, noe som igjen fører til en følelse av usikkerhet. Macibiri ønsker å delta mer aktivt i lek med barna, men opplever begrensninger på grunn av manglende forståelse og muligheter til å delta fullt ut. Hennes forvirring når voksne bruker tegnspråk, demonstrerer hvordan språkbarrierer kan føre til misforståelser og følelse av forvirring. Samtidig uttrykker hun frustrasjon over manglende evne til å stille spørsmål på grunn av disse barrierene, noe som viser hvordan begrensninger i språkkunnskaper kan påvirke evnen til å få informasjon eller uttrykke behov og tanker.

Matama uttrykker også følelsen av å være veldig isolert til tross for anstrengelsene fra de voksne i barnehagen for å hjelpe. Da hun ble spurt om hvordan hun kommuniserte med de voksne, sa hun at det var umulig fordi hun ikke snakket engelsk. Hun sa også at hvis det var noe viktig, ønsket hun en tolk fra kommunen. Den dagen hun snakket med de voksne i barnehagen og forklarte situasjonen sin, førte mangelen på tolk til at hun ikke fikk nok informasjon om dagen, og at kommunikasjonen foregikk bare gjennom kroppsspråk og tegnspråk.

Da jeg spurte Kanyana hvordan tilvenningsperioden hadde gått, svarte hun at det var ikke dager hun ønsket å huske, fordi hun følte seg ubehagelig og utrygg. Hun uttrykte ønske om at timene skulle gå fort så hun kunne dra hjem. På spørsmål om hvorfor, svarte hun: *«Å sitte cirka fire timer hver dag uten å snakke er ikke noe jeg har blitt vant til. Jeg hadde mange spørsmål, men kunne ikke stille dem.»*

Selv om tilvenningsperioden var vanskelig for alle foreldrene, sier informantene at de voksne i barnehagen prøvde å være til stede når de trengte dem. De gjorde så godt de kunne for å hjelpe dem. Kabebe forteller at de voksne i barnehagen gjorde sitt beste for å kommunisere med henne, for eksempel ved å vise bilder av mat når det var tid for å spise, og ved å vise klokken når det var tid for å gå hjem. Matama legger til at mange av de voksne i barnehagen viste interesse for å spørre og lytte til dem, til tross for at det var vanskelig å snakke sammen. Hun sier at å vise bilder av det som skulle skje, var den eneste løsningen for å kunne kommunisere.

I likhet med Lunds informanter (2022, s.201) uttrykker også mine informanter et stort behov for å snakke med personalet om andre ting enn det praktiske. Likevel skaper barrierer som sjelden tilgang på tolk og dårlige norskkunnskaper utfordringer. Mine informanter deler sine opplevelser med språkbarrierer og tilpasning til barnehagemiljøet, samtidig som de reflekterer over personalets innsats for å lette kommunikasjonen. De beskriver en følelse av isolasjon og usikkerhet til tross for personalets forsøk på å hjelpe. Matama og Kanyana uttrykker spesifikt frustrasjon over vanskelighetene med å kommunisere på grunn av språkbarrierer, noe som førte til en følelse av utilstrekkelighet. På grunn av disse hindringene måtte foreldrene og personalet ty til alternative kommunikasjonsmetoder, som bruk av bilder og kroppsspråk, for å kommunisere. Til tross for disse utfordringene anerkjenner foreldrene personalets innsats for å være til stede og hjelpe dem så godt de kan, noe som inkluderer bruk av visuell hjelp. I Lund (2022, s. 202) understreker at den usikkerheten flyktningeforeldre opplever ikke bare kan knyttes til deres erfaringer med barnehagen, men også til andre oppfatninger om barndom, foreldreskap og forventninger til barnehagens rolle. Dette viser en forståelse av foreldrenes utfordringer og behov i barnehagemiljøet, som går utover språkbarrierer alene

4.4. Bringe og hentesituasjonen

Bringe- og hentetid i barnehagen har vist seg å være utfordrende for alle informanter av flere grunner. Informantene sier at kommunikasjon med personalet har vært vanskelig på grunn av språkbarrieren. Mange av dem har også erfart misforståelser angående rutiner, beskjeder eller spørsmål om barnets dag. Flere informanter har uttrykt at de ikke hadde tilstrekkelig informasjon om normer og forventninger knyttet til hente- og bringetid. Denne mangelen på klarhet rundt barnehagens rutiner og prosedyrer har bidratt til en følelse av usikkerhet blant foreldrene. I tillegg har informanter nevnt at fraværet av et støttenettverk i det nye landet har gjort det vanskeligere å organisere seg rundt bringe- og hentetid, spesielt for de som ikke har familiemedlemmer eller venner som kan bistå. De uttrykte at spesielt i leveringstiden hadde de en sterk interesse av å vite hvordan barna hadde det i barnehagen, både for barnets og foreldrenes tilpasning til den nye barnehagehverdagen.

Macibiri sier at *«En dag våknet barnet mitt opp og gråt, og ville ikke gå til barnehagen. Men fordi jeg måtte på norskkurs, måtte jeg levere barnet, selv om jeg ikke hadde språk til å uttrykke hvordan barnet mitt hadde det den dagen. Da jeg hentet henne, ønsket jeg å få vite*

hvordan dagen hennes hadde vært i barnehagen. Personalet prøvde å gi meg klar informasjon, som å henge klær klare til å bli tatt med hjem for vasking, eller hvis barnet trengte mer klær. Men det viktigste for meg var å vite hvordan barnet mitt hadde det.»

Alle informantene ønsket å dele informasjon om barnas følelser ved levering eller vite hvordan barna hadde det i barnehagen, men dette var umulig fordi personalet i barnehagen ikke kunne kommunisere med dem på grunn av språkbarrieren. Kabebe uttrykker bekymring for barna sine hver dag. Hun sier: «Jeg kunne ikke slappe av i klassen, jeg satt bare der og bekymret meg for hvordan barna mine hadde det med fremmede mennesker». Videre forteller Kabebe også at «Da vi hadde vårt første møte med barnehageledelsen, hadde vi en tolk til stede. De fortalte oss at vi måtte sjekke garderoben for å se om barnet trengte ekstra klær, så jeg sjekker alltid barnets plass før vi drar hjem hver dag. De voksne i barnehagen var flinke til å forberede alt før jeg kom for å hente henne. For eksempel, når barnet trengte bleier, hang de opp et bilde av bleier på plassen, og med en gang jeg så at bleien var tom, tok jeg med en ny neste dag. Når det var skitne klær, pakket de dem inn i en pose og satte dem på plassen, slik at jeg kunne ta dem med hjem og vaske dem.» Etter å spørre hen om hvordan hun får informasjon.

Alle foreldrene følte seg usikre, og de følte at det var lite de kunne gjøre med situasjonen. Kanyana forteller at når hun henter barnet sitt fra barnehagen, savner hun det og ønsker å vite om alt har gått bra. Men hun sier: «Når jeg kommer, roper en voksen på barnet mitt at jeg er der, og jeg tar barnet mitt og går. Jeg har ikke snakket med de voksne på måneder». Hun understreker også viktigheten av å passe på tiden de fikk når tolken var til stede den første dagen de hadde møte med barnehageledelsen. «Det jeg passet mest på, var leverings- og hentetidene Selv om jeg kunne ha hatt noen spørsmål, hadde jeg ikke språket til å spørre.»

Når de ble spurt om hvordan de fikk innsikt i barnas daglige liv i barnehagen, svarte de at det var utfordrende. De hadde ikke tenkt på det, selv om de gjerne ville ha visst mer.

Språkbarrieren var en hindring. Alle informantene påpekte at det var begrenset rom for dialog og samtale ved henting og levering. Matama uttrykte at «Ja! Jeg ønsket virkelig å vite hvordan barnet mitt hadde det i barnehagen, hva hun lekte med, og hvem hun lekte med. Men på grunn av språkbarrieren var jeg tilbakeholden med å spørre om dette. Språket var ikke bare en utfordring for meg, men også for barnet mitt. Da jeg kom, var datteren min fem år

gammel og hadde vært bleiefri lenge. Men plutselig begynte hun å tisse på seg hver dag. For å kunne ta dette opp, måtte jeg be om tolk fra kommunen for å forklare at datteren min kunne gå på do alene og ikke trengte bleie lenger. Jeg ba de ansatte i barnehagen om å vise henne toalettet og la henne gå alene. Etter det begynte hun å holde seg.»

Denne uttalelsen av Matama belyser flere viktige aspekter ved integrering og kommunikasjon i en flerspråklig kontekst, spesielt når det gjelder foreldre-barn-barnehage-forholdet. Hun understreket hvor viktig det er for foreldre å kunne snakke med barnehagen om barnas behov og utvikling. Når språkbarrierer kommer i veien, kan det føre til misforståelser og hindre foreldre fra å delta aktivt i barnas liv. Hun innså også at språkbarrieren ikke bare påvirker henne, men også barnet hennes, og dette kan ha negative konsekvenser for barnets trivsel og utvikling. Matama beskrev de praktiske utfordringene språkbarrieren skapte, som da datteren hennes begynte å tisse på seg igjen etter å ha vært bleiefri. Dette viser viktigheten av å kunne kommunisere godt for å løse slike problemer og unngå unødvendige vanskeligheter for barnet. Hun pekte også på behovet for tilgjengelige tolketjenester, spesielt for foreldre som ikke behersker majoritetsspråket godt nok. Tilgang til tolkning kan bidra til å lette kommunikasjonen og skape et mer inkluderende miljø. Til slutt delte Matama hvordan god kommunikasjon og handling fra barnehagens side, som å vise datteren hennes toalettet og la henne gå alene, førte til positive resultater. Datteren hennes begynte å holde seg igjen, noe som viser at tilrettelegging og forståelse kan overvinne språkbarrierer og løse problemer på en konstruktiv måte. Selv om det var utfordrende å opprettholde dialog og samtaler mellom barnehageansatte og flyktningeforeldre, sier noen av foreldrene at de hadde tillit til personalet i barnehagen fordi barna deres ikke viste tegn til bekymring.

Videre bemerker Matama at de voksne i barnehagen viser interesse for å bygge relasjoner med barna selv om de ikke snakker samme språk. Hun sier: «De var flinke til å være til stede, og dette gjorde at barna trivdes veldig raskt. De tok barna med til lekeområdet, viste dem lekene, og pekte på dem mens de sa navnene på lekene». Foreldrene uttrykker tillit til de voksne i barnehagen og er fornøyde med hvordan barna ble tatt imot ved bringetiden. De sier at selv om det var et gap i språk, viste de voksne respekt til foreldrene ved levering og henting. Kabebe sier at «*De hadde respekt for meg. Hver gang jeg kom ved levering eller henting, kom de nærmere meg og hilste på meg og barnet mitt. Når vi gikk, sa de "ha det". "Ha det" er det første ordet jeg lærte på grunn av barnehagen.*»

Jeg spurte dem hvordan de fikk vite hva barna trenger i barnehagen, men alle fortalte at de fikk informasjonen på det første møtet, hvor barnehagens leder, en kontaktperson fra kommunen, foreldre og en tolk deltok. Barnehagens leder ga nok informasjon om barnehagen, og tolken oversatte alt som ble sagt der. Alle uttrykker at det var fint å få mye informasjon, og det hjalp dem å få et bilde av barnehagen. Men de ønsket også å bli oppdatert om barnas utvikling og endringer. Matama sier at hun ønsket å få oppdatert informasjon hver dag, spesielt om hvordan barna hadde det i barnehagen. Da de ble spurt hvor lang tid det tok før de begynte å snakke med de voksne i barnehagen for å spørre om barna, svarte mange at det tok tid. En av dem, Kanyana, sier: *«Hmm! Hvis jeg husker riktig, tok det nesten ett år før jeg klarte å spørre dem om hvordan barnet mitt hadde det i barnehagen.»*

Fortellingene fra flyktningeforeldrene om deres kommunikasjonsopplevelser ved henting og levering beskriver hvordan dårlig kommunikasjon reduserer kvaliteten på relasjonene. Alle foreldrene uttrykker bekymringer og usikkerhet de har opplevd i denne perioden. Fortellinger viser også hvordan språkbarriere er en betydelig hindring for å utvikle samarbeid, spesielt på et tidspunkt da foreldrene sannsynligvis følte seg mest sårbar, når de opplever en ny kultur, livsstil og forlot sitt barn med fremmede folk. Lund (2022, s.201) betonte det med å si at mangel på tilgang til tolk og begrensede norskkunnskaper har skapt misforståelser som har ført til utfordringer i samarbeidet mellom flyktningeforeldre og barnehagen. Dette har vært en betydelig utfordring for mange. Dette bidrar til å etablere gjensidig usikkerhet mellom foreldre og barnehage. Dette er sannsynligvis følelser som mange foreldre i norske barnehager kan relatere seg til det er utfordrende å forlate barnet når det gråter, og man skulle ønske man kunne være hjemme med barnet lenger (Sønsthagen, 2018, s. 65).

4.5. Andre informasjonskanaler

Da foreldrene ble spurt om de hadde andre kommunikasjonskanaler med barnehagen eller andre måter de fikk informasjon på, svarte de bekreftende. Noen nevnte bruken av «My Kid», mens andre refererte til «Vigilo». Alle beskrev hvordan mye av informasjonen fra barnehagen ble formidlet gjennom digitale medier som Vigilo eller My Kid. Samtidig delte de også utfordringene de møtte ved å bruke disse digitale plattformene og nettsidene.

«Hvordan kan jeg få vite hvor informasjonen er lagt ut når jeg ikke kan lese?» uttaler Kanyana etter å ha blitt spurt om sin erfaring med å bruke Vigilo. Kanyana forteller også at hun ofte mistet viktige meldinger fordi hun ikke visste hvor informasjonen lå, eller fordi hun ikke klarte å lese den når hun først fikk den. Matama forteller også at *«Mange ganger gikk jeg glipp av informasjon fra barnehagen fordi mye av den ble sendt via MyKid.»* Videre forklarer Kabebe at digitale medier var helt nytt for henne, og ingen tok seg tid til å lære henne hvordan de fungerte. *«Det hadde vært fint å kunne snakke på telefonen, selv om det også ville vært utfordrende på grunn av språkbarrieren,»* svarer Macibiri på spørsmålet om den beste kommunikasjonsmåten. Hun fortsetter med å si at *«Jeg hadde lyst til å ringe nesten hver dag fordi jeg savnet barnet mitt, men jeg var usikker på hvilket språk jeg skulle bruke.»* Da jeg spurte henne om hun hadde tatt initiativ til å ringe barnehagen selv for å få vite hvordan barna hadde det

Informantene understreker utfordringene med å gå glipp av viktig informasjon om barna sine, og uttrykker ønske om å ha tett kommunikasjon med barnehagen, spesielt når barna trenger ekstra trygghet. Måten informasjon deles på kan føre til at informanter går glipp av viktig informasjon, eller at kommunikasjonen blir dårligere. Lund (2022, s. 201) påpeker at begrensninger som sjelden tilgang til tolk og svake norskkunnskaper har vært årsak til misforståelser, og i noen tilfeller har dette skapt utfordringer i samarbeidsforholdet mellom flyktningsforeldre og barnehagen. De går også glipp av mye informasjon fordi de ikke kan lese eller skrive, og mange av dem har heller ikke kjennskap til teknologi. I dag benytter mange barnehager digitale medier og nettsider for å kommunisere med foreldre.

Digital medier er en verdifull ressurs og en effektiv kanal for å dele informasjon mellom foreldre og barnehagen. Likevel kan de også skape hindringer i kommunikasjonen mellom flyktningsforeldre og barnehagen av flere årsaker. Mange flyktningsforeldre har begrenset erfaring med bruk av digitale verktøy og teknologi, noe som kan føre til frustrasjon og usikkerhet når de forsøker å bruke digitale plattformer for å kommunisere med barnehagen. I tillegg kan digitale medier og kommunikasjonsformer være ukjente for dem, noe som kan føre til misforståelser eller feiloppfatninger om hvordan disse verktøyene skal brukes i samhandling med barnehagen. Noen foreldre kan også ha begrensninger når det gjelder

tilgang til internett eller nødvendige enheter, noe som kan begrense deres deltakelse i digital kommunikasjon med barnehagen.

4.6. Erfaringer om kulturforskjeller

I Lund (2022) sin forskning understrekes det hvordan kulturforskjeller handler om individets perspektiver, forståelse og respons på verden rundt seg. Disse forskjellene strekker seg fra grunnleggende verdier, normer og atferdsmønstre til språk, religion, matvaner, klær og sosiale skikker. De kan oppstå mellom ulike land og regioner, samt innad i samme land mellom ulike etniske, religiøse og sosiale grupper, og til og med mellom generasjoner. I ulike kulturer kan oppfatninger om familie og sosiale strukturer variere betydelig. Familie kan for eksempel ha ulik betydning, og forventningene til familieforholdene kan være forskjellige. Mat er også en viktig del av kultur, og matvaner og kosthold kan være forskjellige.

Da jeg spurte Matama om hennes opplevelse av forskjellene i barneoppdragelse, uttalte hun følgende at *«Det er store forskjeller»* og fortsatte med å si at *«fram til nå har det vært vanskelig å oppdra barn i en annen kultur enn den man selv er oppvokst i. I mitt hjemland tilhører barn hele familien, naboene og alle i nabolaget. Når man for eksempel skal på butikken, kan man be naboen om å passe på barna, og det er ingen problem. Men her må man ha barna sine med seg hele tiden, det er ingen slapping. En annen ting er at for barna å leke med naboens barn, må foreldrene avtale det på forhånd, mens i mitt hjemland er barna ute og leker hele tiden»*. Matamas erfaringer fremhever de komplekse hindringene ved å oppdra barn i en annen kultur enn ens egen. Hun identifiserer spesifikke forskjeller, som det utvidede ansvaret for barn i nabolaget og avvikende lekevaner, som belyser utfordringene ved å tilpasse seg det norske systemet.

Jeg spurte henne hva hun syntes var bra med norsk oppdragelse. Hun svarte: *«Jeg liker måten foreldrene har relasjoner sammen på, som å gi barna en klem når man leverer dem i barnehagen, å ha dialoger med barna og gi dem muligheten til å si sin mening. Det er veldig fint, barn trenger det. Det viser at man bryr seg om barna sine og at man har kjærlighet. I mitt land har vi andre måter å vise omsorg for barn på, men det er ikke som her i Norge.»* Hun fortsatte med å si at så lenge barna har mat og fine klær, så tenker de at det er tilstrekkelig. Videre sa hun at de viser omsorg ved å gi belønninger, som å kjøpe nye klær

eller god mat som barna liker. Matama fremhever altså den positive praksisen med å gi klemmer til barna ved levering i barnehagen som en vakker del av norsk oppdragelse. Dette demonstrerer hvor viktig fysisk kontakt og emosjonell tilknytning er i norsk kultur. Samtidig understreker dialoger med barn og muligheten for barn å uttrykke sine meninger viktigheten av å lytte til barn og inkludere dem i beslutningsprosesser. Hun trekker altså fram andre forskjeller enn informantene i Lund (2022, s.204) som uttrykker at norske foreldre er mer avslappede, og de oppfatter norsk oppdragelse som mindre streng, med mindre grad av disiplin og en tendens til å bruke mye tid og penger på barna sine. De mener også at norske barn kan være bortskjemte.

Kabebe er en av alle informantene som påpeker at det å bli kjent med barnas matsmak var en utfordring som skapte bekymring blant foreldrene, med tanke på muligheten for at barna kunne være sultne hele dagen. Hun sier at «*En utfordring for oss var mat. Jeg visste ikke hva jeg skulle lage til matpakken, og barna mine kunne ikke bare spise brødsiver til lunsj, fordi vi vanligvis spiser varm mat til lunsj.*». Noen barnehager serverte mat, mens andre forventet at barna skulle ha med egen matpakke hver dag. Å forberede matpakker var også en utfordring, da de ikke var vant til å gjøre det når barna gikk på skolen. Hun sier at «*I Uganda spiser barn frokost før de går på skolen og lunsj når de kommer tilbake*» Selv om hun ble født i Kongo, flyktet hun da hun var seks år gammel, så hennes referanser er mest knyttet til opplevelsene fra Uganda. Kabebe diskuterer om vanskeligheter knyttet til matpakker. Dette inkluderer bekymringer rundt matvalg og barnas ernæring.

Kanyana deler sine opplevelser: «*Jeg var veldig sint da jeg kom for å hente barna mine og så dem leke ute i regnet, bli våte.*» Hun uttrykker videre vanskeligheten med å forstå aktiviteter som å gå på tur i skogen. "Ofte har jeg sagt at barna mine er syke på grunn av barnehagens skogsturer," smiler hun, "Hver gang de sender informasjon om at de skal gå på tur i skogen, drømmer jeg om at barna mine har blitt bitt av en farlig slange. Samarbeidet med barnehagen, som er avgjørende for barnas trivsel og utvikling, har vært vanskelig på grunn av ulike aspekter som for eksempel å gå ut om vinteren, å la barn hoppe i sølepytter, å sove ute om vinteren, osv

Etter min forståelse står informanter overfor utfordringer på grunn av kulturforskjeller i den nye perioden. Historiene deres gir oss et innblikk i hvordan disse forskjellene kan skape vanskeligheter for flyktningeforeldre når de skal oppdra barna sine og tilpasse seg det norske

barnehagemiljøet. Kanyana deler sine utfordringer fra denne perioden, inkludert sin bekymring da hun fikk vite at barna skulle sove ute om vinteren. Å forstå og akseptere denne praksisen var vanskelig for henne, særlig på grunn av det kalde været. Dette kommer også frem i Sønsthagen (2018, s. 63), hvor Ifrah uttrykker bekymringer for at barna skal være ute i kulden. Selv om i den artikkel andre mødre også syntes dette var uvant i begynnelsen, opplevde de fleste at det var positivt at barna tilbrakte mye tid utendørs. De så dette som en måte for barna å tilpasse seg den norske kulturen. Kanyana fortsetter å uttrykke også bekymring for barnas sikkerhet under utendørsaktiviteter i regn eller i snø som ikke alltid samsvarer med hennes tidligere erfaringer. I kontrast til mine informanter, viser Sønsthagens informanter, spesielt de fire mødre, tilfredshet med barnehagens fokus på utetid (Sønsthagen, 2018, s.66).

4.7. Frykt for barnevernet

Mange av informanter uttrykte bekymring for barnevernet etter å ha blitt fortalt av venner at barnevernet tar barn. Det å bli meldt til barnevernet var en bekymring for alle foreldrene. Selv om ingen av dem har fått noen bekymringsmelding fra barnevernet, har de hørt om barnevernet fra venner.

Macibiri uttrykker sin frustrasjon med barnevernet på følgende måte at *«Det som plager meg mest her, er barnevernet. Når jeg tenker på hvordan jeg har oppdratt barna mine i ekstremt vanskelige situasjoner av krig og flukt, og nå når jeg står her med resultatet av det, at barnevernet når som helst kan ta barna mine fra meg, får jeg lyst til å dra tilbake til mitt eget land, selv om det ikke er fred der.»* Hun legger til at *«det er hjerteskjærende å bringe med seg barna du har stått sammen med i vanskelige situasjoner, og plutselig tar barnevernet dem fra deg. Det skaper kaos i hodet mitt. De vet at vi kommer fra en annen kultur der barn er ute hele tiden uten voksne og lærer ulike ting, som for eksempel å slå og lyve osv. Jeg synes det hadde vært bedre om barnehagepersonalet snakket med foreldrene før de meldte til barnevernet»* Macibiris erfaringer med å oppdra barn under traumatiske forhold gir grunn til å være skeptisk til barnevernets rolle, noe som kan hemme åpen kommunikasjon.

Kabebe deler også sine bekymringer om barnehagen også at *«Det jeg ikke liker med barnehagen er at de ikke snakker med foreldrene om det barna sier til dem. Våre barn fra*

Afrika fantaserte og fortalte om ting de hadde opplevd fra hjemlandet. Som du vet, er å slå en av straffemetodene vi har i Afrika, men etter at vi kom hit, fikk vi informasjon om norsk kultur gjennom OIM (The International Organization for Migration). En av dem fortalte oss at det ikke er lov å slå barn i Norge, men det som er sårende er at når barna våre bare sier at 'mamma har slått meg', melder barnehagen til barnevernet uten å spørre.» Jeg tolker Kabebes bekymring som en manglende dialog mellom barnehagen og foreldrene, noe som kan være årsaken til frykten for å bli rapportert til barnevernet. Denne mangel på kommunikasjon kan føre til unødvendig bekymring og misforståelser, spesielt når det gjelder å tolke kulturelle forskjeller i oppdragelse.

Min forståelse av informantenes situasjon viser hvordan de har møtt de komplekse utfordringen som innvandrere står overfor når de informasjon om det norske barnevernet. Dette avdekker en dyp bekymring blant enkelte for å miste kontrollen over sine egne barn, drevet av informasjon om barnevernets inngripen. Selv om informantene erkjenner ulikhetene i straffemetoder mellom hjemlandet og Norge, virker det som om barnehagen ikke tar hensyn til dette, og rapporterer til barnevernet uten å først engasjere foreldrene i en konstruktiv dialog.

4.8. Samarbeid i dag

Mange av informantene har bodde mer enn to år nå og har deltatt på norskkurs. I dag kan mange av dem forstå og snakke litt norsk. De mener at det har blitt et nært samarbeid på grunn av kommunikasjonen har blitt bedre mellom personalet med dem. Informanter understreket også at det har blitt lettere å opprettholde dialoger og samtalen med voksne i barnehagen. Alle informanter sier også at de ble inkludert i ulike aktiviteter enn før. De mener at samarbeid skapet mulighet til å støtte deres barn.

«I dag føler jeg meg trygg når jeg sender barnet mitt til barnehagen.» sier Macibiri når jeg spør henne om hennes nåværende samarbeid med barnehagen. *«Jeg kan forklare barnehagen hvordan barnet mitt føler seg, og jeg kan ringe og snakke med personalet når jeg har problemer.»* Kabebe uttrykker også at *«Det er ikke så mye misforståelse nå. Jeg kan snakke litt norsk, selv om det ikke er mye, men det er bedre enn før. Jeg kan høre og si min mening. Hvis det er noe jeg ikke er fornøyd med nå, kan jeg be om et møte. Mange ting har blitt*

bedre.» Matama deler også sine erfaringer at «*Samarbeidet har blitt mye bedre. I dag kan jeg snakke med voksne i barnehagen og med andre foreldre. Jeg kan delta i ulike aktiviteter som planlegges, som for eksempel dugnad og sommeravslutninger.*» Hun fortsetter med å si at hun tidligere hadde lyst til å delta, men følte seg utenfor og ønsket ikke å være et sted hvor hun ikke kunne delta i samtalen. Når jeg spør Matama hvordan hun føler seg nå sammenlignet med tidligere, sier hun: «*I dag føler jeg meg trygg fordi jeg vet at barnet mitt er i trygge hender.*» Hun fortsetter med å si at når hun er på kurs, vet hun at hvis noe skulle skje i barnehagen, vil personalet kontakte henne direkte uten å måtte gå via kommunens kontaktperson først.

Kanyana kommenterer også at «*Kommunikasjonen har blitt bedre. Jeg kan lese litt, og nå klarer jeg å finne informasjon på Vigilo. Hvis det er noe jeg ikke forstår, kan jeg oversette det til swahili og lytte til det.*» Macibiri legger til sin erfaring etter å ha lært seg litt norsk: «*I dag er jeg ikke redd for å kontakte andre foreldre i barnehagen hvis barnet mitt ønsker å besøke dem.*» Informantene merker også at kommunikasjonen har blitt bedre, og mange av dem har fått opplæring i å bruke digitale verktøy som Vigilo og My Kid gjennom introduksjonsprogrammet. De har også lært seg å bruke Google Oversettelse for å forstå vanskelig informasjon bedre.

Mange av mine informanter er enige om at samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet er avgjørende for barnets trivsel og trygghet. Fortellingene deres viser hvordan foreldre har jobbet hardt for å etablere et godt samarbeid med barnehagen. Noen foreldre har lært seg norsk og digitale ferdigheter for å kunne støtte barnet sitt bedre, noe som viser hvor viktig de synes samarbeidet er. Informantene forstår betydningen av at barnet har det bra, får venner og lærer nye ting i barnehagen. Foreldrene er villige til å gjøre alt de kan for å støtte dette, fordi de kjenner barnet sitt best. Sitatene jeg har samlet antyder at foreldrene har fått økt tillit og trygghet gjennom samarbeidet. Dette har gitt informantene muligheten til å bygge relasjoner med personalet i barnehagen og andre foreldre. Disse funnene støttes også av Lund (2022, s.201), som diskuterer flyktningeforeldres erfaringer med samarbeidet med barnehagen, inkludert både positive opplevelser og utfordringer

Når foreldre har ulik språklig bakgrunn, er det avgjørende at barnehagepersonalet hjelper dem med å forstå og bli forstått, samtidig som de møter dem med respekt og likeverdighet. I

Norheim & Moser (2020, s.800) understrekes det hvor viktig det er å forstå og anerkjenne forskjellene i ferdigheter mellom foreldre og fagpersoner. De poengterer at både foreldre og fagpersoner har verdifulle perspektiver og erfaringer fra ulike deler av barns liv. Disse forskjellige perspektivene kan berike samtalen og samarbeidet mellom foreldre og fagpersoner. Dette understreker behovet for å identifisere spesifikke barrierer og faktorer som fremmer likeverdige samarbeid mellom foreldre med innvandrerbakgrunn og fagpersoner innen barnehage og førskole.

4.9. Råd til barnehagen

Jeg spurte informantene om de har råd til barnehagen, og alle var enige om at det er viktig å bruke tid på å bli kjent med foreldre fra flyktninge- og minoritetsgrupper. De understreker at å forstå deres kultur og verdier, spesielt i forhold til barneoppdragelse, kan bidra til å skape et godt samarbeid mellom barnehagen og foreldrene. Det er også viktig å finne alternative måter å kommunisere på med foreldre under henting og levering.

Kanyana gir råd til barnehagen om at *«lederen må huske at flyktningeforeldre er nye og kanskje ikke kan norsk. Noen, som meg, har heller ikke gått på skolen. Derfor er det viktig å finne gode måter å dele informasjon på.»* Hun fremhever nødvendigheten av å ta hensyn til mangfoldet blant foreldrene og tilpasse kommunikasjonen deretter, slik at alle foreldre får tilgang til relevant informasjon om sine barns barnehageopplevelse. Matama uttrykker at *«grunnen til at vi ikke samarbeider godt med barnehagen, er fordi vi ikke kjenner norsk kultur, og de kjenner ikke vår kultur. Derfor mener jeg at det er viktig å gi oss tid til å lære norsk kultur, men samtidig må de også lære om vår kultur, spesielt når det gjelder barneoppdragelse.»* Dette indikerer at Matama ser kultur som en sentral faktor for hvordan foreldre og barnehage samhandler og forstår hverandre. Hun oppfordrer til gjensidig respekt og forståelse for kulturelle ulikheter for å fremme et mer harmonisk samarbeid.

Macibiri påpeker at *«det er mange utfordringer for foreldre som ikke behersker språket når de har barn i barnehagen. Jeg kan anbefale barnehagen å finne tolk, eller få hjelp fra voksne som snakker samme språk som foreldrene, til å forklare spørsmål de måtte ha.»* Hun understreker viktigheten av å tilby støtte til foreldre som ikke snakker det lokale språket, slik at de kan få nødvendig informasjon om sine barns opplevelser i barnehagen.

Kabebe anbefaler barnehagen å åpne dialoger med nye flyktningeforeldre under levering og henting, fordi i den tiden er alle foreldre utrygge og trenger å vite hvordan barna har hatt det i barnehagen. Hun fremhever behovet for å skape et miljø der foreldre føler seg trygge og velinformerte om sine barns trivsel. Dette viser betydningen av å bygge tillit og samarbeid mellom barnehagen og foreldre for å sikre et positivt og inkluderende barnehagemiljø.

Basert på informantenes fortellinger, forstår jeg at når barnehagen møter flyktningeforeldre, er det avgjørende å vise sensitivitet overfor deres unike behov og bakgrunn. Ved å tilby tolketjenester eller ha ansatte som snakker foreldrenes morsmål, kan kommunikasjonen og forståelsen styrkes. Norheim og Moser (2020, s. 798) understreker viktigheten av kommunikasjon i samarbeidet mellom foreldre og barnehage. De påpeker at språkbarrierene som foreldre med innvandrerbakgrunn møter, bør anerkjennes og tas hensyn til. Respekt for kulturelle forskjeller, inkludert tilpasning av aktiviteter og mat, er også av stor betydning.

4.10. Oppsummering

I dette kapittelet har jeg systematisk gjennomgått og analysert intervjuene tematisk. Informantene beskrev deres første dager i Norge som utfordrende, preget av skuffelse over klimaet, følelser av ensomhet og isolasjon, samt praktiske utfordringer som mat og klær. Deres første møte med norske barnehager var imidlertid positivt, takket være personalets vennlighet, selv uten felles språk. Dette kontrasterer med tidligere forskning som fremhever språkbarrierer og misforståelser som store utfordringer.

Tilvenningstiden i barnehagen var derimot spesielt krevende på grunn av språkbarrierer når tolk ikke var tilgjengelig. Foreldrene opplevde isolasjon og usikkerhet, selv om barnehagepersonalet viste omsorg. God kommunikasjon og tilgang til tolketjenester ble identifisert som avgjørende for å lette denne perioden. Hente- og bringesituasjonene var også utfordrende på grunn av språkbarrierer, men foreldrene satte pris på personalets vennlighet. Foreldrene påpekte behovet for bedre kommunikasjon og forståelse fra barnehagens side, spesielt opplæring for å bruke digitale verktøy som "My Kid" og "Vigilo".

Informantene uttrykte bekymringer knyttet til barneoppdragelse i en ny kultur, inkludert misforståelse om barneoppdragelse og utendørsaktiviteter, samt frykt for barnevernet. Etter

norsk kurs og bedre kjennskap til barnehagen, rapporterte de om forbedret kommunikasjon og samarbeid. Foreldrene anbefalte barnehagen å ta hensyn til mangfoldet, tilby tolketjenester og være åpne for dialog om kulturelle forskjeller. Studien viser viktigheten av sensitivitet, tilpasning og åpen kommunikasjon for å fremme et positivt og inkluderende miljø de flyktningforeldrene.

5. Drøfting

I kapittel fire analyserte jeg «*hvilke erfaringer har nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten skolegang med samarbeidet med norsk barnehage?*» I dette kapitlet diskuterer jeg konsekvenser av funnene mine, nærmere bestemt hvilke implikasjoner de har for hvordan barnehageledelsen kan fremme et mer inkluderende og godt samarbeid med flyktningeforeldre. Jeg vil fokusere på tre hovedpunkter fra analysen, da disse er de områdene hvor foreldre tydelig opplever utfordringer: kommunikasjon, kompetanse om kulturforskjeller, samt Kunnskap og kompetanseheving.

5.1. Kommunikasjon

Den første utfordringen jeg vil drøfte her, er språkbarrieren som hemmer kommunikasjonen mellom flyktningeforeldre og barnehagen. I temaet «Opplevelse av første møte med barnehagen» viser det seg at foreldrene hadde god kommunikasjon fordi de hadde tilgang til tolk, som oversatte alle samtaler med barnehageansatte. Men i tilvenningsperioden og i bringe- og hentingssituasjonene forsvant denne kommunikasjonen fordi de ikke lenger hadde tilgang til tolk og ikke kunne uttrykke seg på grunn av språkbarrieren. Tilvenning er en overgangsperiode der foreldrene og barna deres blir kjent med barnehagens rutiner, personalet og de andre barna. For mine informanter var denne perioden annerledes, da mange av dem gruet seg til å komme til barnehagen og sitte der uten å kunne kommunisere, som Macibiri beskriver. Mitt inntrykk er at språkbarrieren skapte utrygghet hos informantene ved å hindre kommunikasjonen med barnehagen. Gjervan et al. (2012, s. 92) understreker at den første tiden i barnehagen er viktig for å etablere tillit og bli kjent, men for mine informanter var situasjonen annerledes. De opplevde at de ikke kunne snakke med de voksne på grunn av språkbarrieren, og da er det særdeles vanskelig å etablere tillit og bli kjent. Macibiri forteller at da hun kom til barnehagen, satt hun bare på et sted og lekte med barnet sitt. Og hun sier at hun følte seg isolert og ensom – det motsatte av hva som er målsettingen for denne perioden. Tveitereid (2022, s. 49) påpeker at «Vi må ha språk for å kommunisere». Mitt inntrykk er at den største utfordringen flyktningeforeldre har, er at barnehagen ikke legger nok vekt på at disse foreldrene ofte ikke har skolegang og dermed ikke kan lese og skrive, og at de derfor trenger mer forklaring enn de som har lese- og skriveferdigheter.

Den eneste måten å kommunisere på mellom barnehagen og foreldrene var gjennom tolketjenester. Basert på tilbakemeldinger fra informantene, ser jeg at selv om foreldrene kan ha mottatt mye informasjon i de første samtalene før barna starter i barnehagen, er det fortsatt behov for ytterligere informasjon og forklaringer, ikke bare ved å vise bilder eller bruke kroppsspråk. Kanyana forteller at hun hadde mange spørsmål, men kunne ikke stille dem. Norheim og Thomas (2020, s. 797) mener at fagpersoner bruker flere strategier for å lette kommunikasjonen og redusere språkbarrierer. Til en viss grad var tilfelle for mine informanter, for de barnehageansatte brukte bilder og tegnspråk for å kommunisere. Men det var ikke nok. Jeg tolker dette som strategier som hjelper barnehageansatte i større grad enn foreldrene, fordi de ansatte kommuniserer med foreldrene når de trenger det, men ikke når foreldrene trenger å kommunisere med dem.

I kontrast til mine informanternes erfaringer mener pedagogene som var informanter i Sønsthagen (2018, s. 63) at barnehagene har utviklet ulike måter å formidle viktig informasjon på i begynnelsen. Noen av dem brukte oversatt materiale, mens andre gjennomførte tidlige tolkesamtaler og brukte tolk så lenge det var nødvendig. Imidlertid påpekte mødrene i Sønsthagen også at det ble brukt få hjelpemidler for å bedre kommunikasjonen i det daglige. Mine informanter har hatt utfordringer med å ikke kunne lese og skrive, og de opplevde begrenset tilgang på hjelpemidler som kunne brukes i kommunikasjon med barnehagen, som for eksempel oversettelser og nettsider. Barnehageansatte forsøker i stor grad å kommunisere uten å bruke verbalspråk, men for disse foreldrene er dette ikke nok. Informantene forteller at når de trenger tolk, må de selv be om dette via kontaktpersonen i kommunen, men de føler seg flau over å be om tolk eller de kan måtte stå på venteliste. Et viktig tiltak for å bedre kommunikasjonen med foreldrene vil derfor være at barnehageledelsen opprettholder tett kontakt med kommunen for å sikre at tolker i større utstrekning er tilgjengelige for foreldrene hele tiden de trenger det.

Å starte med dårlig kommunikasjon kan skape dårlig samarbeid senere. Flere studier som for eksempel (Heng 2014 og De Gioia 2015) ble sitert i Norheim & Moser (2020) har påpekt at å ha pedagoger eller ansatte med minoritetsbakgrunn kan øke god kommunikasjon mellom barnehagen og minoritetsforeldre. Imidlertid kan det være utfordrende å ansette personer med samme språk som foreldrene, det vil ikke være mulig og i alle fall ikke på kort varsel i mange

barnehager. På den annen side kan det kanskje være mulig i større grad enn en først tenker, for barn/foreldre fra flere land kan ha samme språk. For eksempel, i Øst-Afrika er swahili et felles språk for flere land som Kenya, Tanzania, Uganda, Kongo, Burundi og Rwanda, mens arabisk er utbredt i flere andre land. Ansettelse av personer som behersker slike språk kan bidra til bedre kommunikasjon og forståelse.

For minoritetsforeldre, inkludert flyktningeforeldre, kan levering og henting være utfordrende i begynnelsen. Mine informanter har nevnt ulike utfordringer de møtte da de var helt nye i barnehagen. Mange av dem har ikke fått informasjon om barnas daglige rutiner, og det har vært begrenset dialog med barnehageansatte, noe som har hemmet relasjonene mellom dem og personalet. Bringe- og hentetiden er vanligvis tidspunkter hvor foreldre har muligheten til å samhandle med barnehagens personale, få informasjon om barnas dag og delta i eventuelle korte samtaler eller møter med personalet. Disse tidspunktene er viktige for foreldre, da de gir anledning til å få innsikt i barnas trivsel og opplevelser i barnehagen, samt å utveksle informasjon med personalet.

Basert på tilbakemeldinger fra informanter, er det tydelig at flere av utfordringene i oppstartsperioden vedvarer utover i det første året. Det handler om at de uformelle samtalene, den informasjonsutvekslingen som skjer særlig i hente- og leveresituasjoner, i liten grad er mulig. I tillegg til at det kan være fint med tolkemuligheter utover, er det også flere muligheter som åpner seg etter som informantene har fått innsikt i ulike digitale hjelpemidler. Selv om foreldrene kan ha mottatt mye informasjon i tidligere samtaler før barna starter i barnehagen, viser det seg at det fortsatt er behov for ytterligere informasjon og forklaringer, ikke bare ved å vise bilder eller bruke kroppsspråk. For å imøtekomme disse utfordringene er det viktig at barnehageledelsen tar hensyn til behovene til flyktningeforeldre og tilbyr alternative kommunikasjonsmetoder som tar hensyn til språklige, teknologiske og kulturelle forskjeller. Informanter forteller at de mistet mye informasjon på grunn av de ble sendt på digital medier som Vigilo og My kid.

I motsetning til pedagogene (informanter) i Sønsthagen (2018, s. 63) som sier at de ikke spurte så mye om familiens bakgrunn i foreldresamtaler, forteller mine informanter at barnehagen fikk nok informasjon om flyktningeforeldrenes bakgrunn. For eksempel visste barnehagen at de ikke kunne lese og skrive, at de hadde flyktet som barn, og hvor mange år de

hadde bodd i flyktningleirer. Basert på denne informasjonen burde barnehagen ha brukt andre måter for å gi informasjon til dem eller gitt dem opplæring og støtte i bruk av digitale verktøy, noe som kunne lette kommunikasjonen mellom foreldre og barnehage. I tillegg til det informantene nevner, vil jeg også trekke frem ressurser som Morsmålet.no, som tilbys av Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) ved OsloMet. Dette nettstedet er ideelt for å dele informasjon på ulike morsmål, inkludert lydopptak eller muligheter for avspilling av lyd, noe som kan være til stor støtte for begge parter. Målet med slik språkstøtte er å sikre at flyktningeforeldre kan delta aktivt i tilvenningsprosessen i barnehagen og føle seg trygge og informerte om sine barns opplevelser og behov i barnehagemiljøet. Gjennom språket deltar vi i fellesskapet og blir en del av kulturen (Høigård, 2019, s. 15).

En informant, en pedagogisk leder i barnehagen, i Bergset (2019, s. 55) sa at det noen ganger virket som om foreldrene ikke ønsket kontakt, at de virket opptatt og hadde liten tid i hente- og bringesituasjonene. Matama fortalte imidlertid at hun ønsket å vite hvordan det gikk med barnet sitt i barnehagen, om barnet trivdes eller ikke, men at hun ikke kunne få den informasjonen hun trengte. På samme måte uttrykte alle informantene en følelse av at de ikke kunne slappe av før de visste at barna deres hadde det bra i barnehagen, og de ønsket derfor tett kommunikasjon med barnehagen. Å ha en barriere mellom foreldre og barnehageansatte kan skape avstand mellom dem og føre til misforståelser. Foreldre kan tenke at barnehagen ikke vil gi dem informasjon, mens barnehageansatte kan tro at foreldrene ikke ønsker kontakt med barnehagen. Som Bergset (2019, s. 53) peker på kan kommunikasjonen mellom barnehageansatte og foreldre med migrasjonsbakgrunn bli ensidig hvis ikke den språklige og kulturelle verdien til den andre parten blir aktivert i dialogen. Dette viser hvordan manglende kommunikasjon kan hindre et godt samarbeid mellom barnehagen og flyktningeforeldre.

Matama delte en personlig historie om at barnet hennes begynte å tisse på seg selv da hun var fem år. Det ga et innblikk i de utfordringene hun opplevde som mor. Dette viser ikke bare at det var utfordringer i kommunikasjonen mellom foreldre og barnehagen, men også at barna selv hadde begrenset informasjon om barnehagen og at kommunikasjonsutfordringene ga ulike konsekvenser på både barn og foreldre. Da Matama for eksempel ba om å bli vist hvor toalettet var, tisset barnet selv igjen. Dette illustrerer den store avstanden mellom foreldre og

barnehageansatte, da en tettere kontakt ville gjort det mulig å informere foreldrene om slike hendelser.

Selv om språkbarrierer kan være en hindring i kommunikasjonen mellom barnehagen og flyktningforeldre, kan det også hende at ansatte i barnehagen gruer seg til å møte disse foreldrene. Som de ansatte (informanter) i Bergset (2019, s. 55) selv fortalte, opplevde de fleste det som utfordrende å få kontakt med foreldre med migrasjonsbakgrunn fordi de følte en stor avstand i kommunikasjonen, selv om de visste at god kommunikasjon med disse foreldrene er viktig. Det er personalets oppgave å skape trygghet og tillit hos foreldrene. Hvis det er utfordrende å ha kontakt med minoritetsforeldre, kan det føre til misforståelser og mistillit mellom dem. Åpen kommunikasjon skjer gjennom åpne dialogsamtaler. Avstand mellom ansatte og foreldre kan føre til dårlig samarbeid og dårlig kommunikasjon. Som jeg har nevnt tidligere, er det personalets rolle å sikre et godt samarbeid for å inkludere flyktningeforeldre. Manglende kontakt med foreldrene kan fortsette å skape frykt, forvirring og usikkerhet hos flyktningeforeldre. For eksempel viste Macibiri og Kabebe at de hadde frykt for barnevernet fordi barnehagen ikke tok kontakt med dem når de hørte bekymringer fra barna. Dette gir meg inntrykk av at hvis barnehagen hadde hatt tettere kontakt med foreldrene, ville foreldrene ikke hatt slik frykt, fordi barnehageansatte kanskje ville hatt mer informasjon om hvordan barneoppdragelse foregår i Macibiri og Kabebes hjemland.

Da mine informanter uttrykte at det var begrenset dialog og samtaler ved levering og henting, fikk jeg inntrykk av at det også var begrenset informasjon om barnas hverdagsliv i barnehagen. På bakgrunn av dette vil jeg anbefale at barnehagen finner måter å gi foreldrene mulighet til å delta i diskusjoner om barnas trivsel, utvikling og læring. Barnehageledere bør sikre at foreldrenes synspunkter og bekymringer blir lyttet til, ved å involvere dem aktivt i beslutningsprosesser og anerkjenne deres verdifulle bidrag til barnas tilpasning til barnehagemiljøet. Som Bae (2006, s. 8), sitert i Glaser (2018, s. 24), sier at medvirkning innebærer å legge vekt på virkningsaspektet, som å gjøre noe sammen som fører til noe, og at man er med på å påvirke at noe skjer og kjenner at egen deltakelse bidrar til endring. Kanyana forteller at de voksne bare ropte på barnet og sa at hun ble hentet, uten at hun fikk mulighet til å snakke med en voksen om barnets dag. Dette viser at foreldresamarbeidet var begrenset fordi de voksne skapte avstand til henne. Jeg tolker dette som et tegn på at foreldrenes rolle

ble oversett. Barnehageansatte bør anerkjenne flyktingforeldrenes rolle som viktige aktører i barnas liv, noe som gir personalet rom til å bli bedre kjent med foreldrene. Dette innebærer å inkludere foreldrene i planleggingen og evalueringen av barnehagens tiltak og aktiviteter, og å gi dem mulighet til å bidra med sin kunnskap, erfaring og kultur. Dette er en god måte å øke tryggheten og tilliten hos foreldrene på, og det gir dem rom til å bli bedre kjent med barnehagen. Ifølge Gjervan et al. (2012, s. 92), kan man bli bedre kjent med foreldrene ved å være oppmerksom på hvordan de mottar informasjonen, hvordan de reagerer, hvilke spørsmål de stiller, og hva de kommenterer. Ved å involvere foreldrene på denne måten viser barnehagen at de verdsetter deres perspektiver og kompetanse.

Alle informanter fortalte at bruk av digitale medier som Vigilo eller MyKid førte til tap av viktig informasjon og at de noen ganger gikk glipp av samtaler eller møter. For å sikre at all informasjon er tilgjengelig på foreldrenes morsmål, bør barnehagen tilby tolketjenester, oversettelser, eller lydopptak. Dette vil gi foreldrene muligheten til å forstå og delta fullt ut i beslutningsprosesser og aktiviteter i barnehagen. Ved å arrangere regelmessige møter, workshops og arrangementer hvor foreldrene kan delta og dele sine synspunkter, erfaringer og ideer, kan man fremme temaer som barnas utvikling, pedagogiske tilnærminger og kulturelle feiringer. Dette vil styrke samarbeidet mellom foreldre og barnehage. Å inkludere foreldre, spesielt flyktingeforeldre, i ulike aktiviteter og gi dem mulighet til å bidra til utvikling og evaluering av barnehagens praksis, vil anerkjenne deres betydningsfulle rolle. Som Tveitereid (2022, s. 30) påpeker, viser det å invitere foreldre til å delta i barnehagens aktiviteter at deres rolle som foreldre verdsettes.

For flyktingeforeldre kan bringe- og hentetiden være spesielt viktig, da det gir dem muligheten til å bygge relasjoner med barnehagepersonalet og bli integrert i barnehagemiljøet. Barnehageansatte har viktige oppgaver i disse tidene, som å ønske barn og foreldre velkommen med smil og varme ved levering, og sørge for at barna føler seg trygge når de blir hentet. Under leveringstiden mottar de verdifull informasjon fra foreldrene om barnas morgenrutiner, hvordan de har våknet, hva de har spist til frokost, og hvordan de har det. Mange barnehager har utviklingssamtaler to ganger i året. Hvis det ikke er mulig å finne tolk til daglig informasjon, kan ukentlige møter med foreldre være en god løsning for å gjennomgå viktig informasjon om barna. Barnehagen bør sørge for tolk til disse møtene, noe som vil gi

flyktningeforeldrene en arena til å uttrykke sine meninger og påvirke beslutninger som angår deres barn. Ifølge Gjervan et al. (2012, s. 92), kan det være nyttig i samarbeidet med flyktningeforeldre å få innsikt i spesielle forhold ved barnas situasjon eller bakgrunn som foreldrene anser som viktige for barnehagen å kjenne til.

5.2. Kompetanse om kulturforskjeller

Ifølge Gjervan et al. (2012, s. 11) kan det å leve i et flerkulturelt samfunn og være en del av en flerkulturell barnehage være en utfordring for mange. De understreker også viktigheten av å kunne håndtere mangfoldet, inkludert å tåle forstyrrelser, kaos og kompleksitet. Som nevnt i innledningen, kommer mine informanter fra Kongo og Rwanda og tilhører minoritetsforeldregruppen. De har erfart mange utfordringer som nyankomne i Norge, inkludert begrenset kjennskap til hvordan norske barn oppdras, da de følger sine egne oppdragelsesmønstre og tradisjoner.

Alle flyktningeforeldrene uttrykket at de ikke var kjent med barnehagens rolle, enten fordi barnehager ikke er vanlige i deres hjemland, eller fordi den kulturelle tilnærmingen er annerledes enn i Norge. Dette skapet usikkerhet og følelse av ukjent om barns oppdragelse hos dem. For eksempel, Kabebe sliter med å lage matpakke fordi hun ikke har gjort det før. I slike tilfeller bør barnehageansatte spørre Kabebe om hun trenger hjelp å vise henne hvordan hun kan å lage matpakke. Det kan være mange grunner til at hun ikke klarer det, som for eksempel å ikke vite hvor hun kan kjøpe sunn mat, eller at det er uvant mat for henne og barna hennes.

Alle informantene uttrykte at de møtte utfordringer da de var nye i barnehagen, som å føle seg ensomme og isolerte på grunn av manglende språkkunnskaper. Å være ny i et nytt land med en annen måte å oppdra barn på gjorde det også vanskelig å opprettholde kontrollen over oppdragelsen av egne barn, spesielt når det er ulike oppdragermetoder og omsorgsformer. Som Tveitereid (2022, s. 30) påpeker, kan foreldre føle seg usikre på barnehagens rolle og systemet den er en del av på grunn av manglende kunnskap, uvitenhet eller ulike forestillinger. Macibiri og Kabebe opplevde uro og forvirring når barnehagen ikke delte informasjon om barnas bekymringer med dem, men i stedet sendte bekymringsmeldinger til

barnevernet. Øivin et al. (2019, s. 37) betoner at personer med innvanderbakgrunn ofte mangler kjennskap til barnevernet og uttrykker frykt for dets inngripen. De rapporterer også at barnevernet ofte mangler kulturell kompetanse, noe som fører til misforståelser og feilaktige beslutninger. Dette tolker jeg som et tegn på at barnehagen mangler kompetanse om kultur og oppdragelsesmetoder fra andre land, som Kongo og Rwanda.

For foreldre uten lese- og skriveferdigheter kan dette være ekstra utfordrende, og de kan føle skam og usikkerhet på sin rolle som foreldre. Derfor er det avgjørende at barnehagen tar initiativ til å inkludere dem i fellesskapet. Ved å vise respekt og ta seg tid til å lytte under tilvenningen, kan man bygge gode relasjoner og få foreldrene til å føle seg forstått og respektert. Glaser (2018, s. 116) understreker at å behandle foreldre med en annen språklig og kulturell bakgrunn som en ensartet gruppe kan være problematisk. Det kan være utfordrende for barnehageansatte og barnehageledere å møte flyktningbarn og deres foreldre, spesielt når man har informasjon om traumer og sårbarhet.

Alle informantene fortalte at i tilvenningsperioden satt de ofte alene uten noe å snakke om. Dette kan tolkes som at barnehageansatte behandler dem annerledes enn andre foreldre, kanskje på grunn av manglende kompetanse om deres kultur. Mitt inntrykk fra informantenes fortellinger er at noe personale er usikre på hva de kan tilby foreldrene. Dette kan skyldes enten manglende kompetanse om foreldrenes kultur eller frykt for å møte mennesker i sårbare situasjoner. Kompetanse om kulturforskjeller kan fremme kulturell sensitivitet og empati, og hjelpe enkeltpersoner med å forstå andres perspektiver, respektere ulikheter og unngå urettferdige oppfatninger. Dette er avgjørende for å skape et inkluderende og rettferdig samfunn. Ved å skape en inkluderende atmosfære gir man foreldre muligheten til å føle seg velkomne og verdsatt. Informanter i Bergset (2019, s. 58) delte sin erfaring om hvordan det var inkluderende å invitere en mor til å fortelle om hvordan folk i hennes hjemland feirer ortodoks jul. På samme måte kunne barnehagen, når de merket at Kabebe hadde utfordringer med å lage matpakke til barnet sitt, invitere alle foreldre til lunsj og be dem ta med mat fra deres kultur for å spise sammen. Dette ville opprettholde relasjoner mellom barnehageansatte og Kabebe og til og med blir hun kjent med andre foreldre noe som kunne gjøre henne mer åpen for å dele sine utfordringer med andre foreldre. Det kunne også være en god mulighet til å veilede Kabebe om hvordan hun kan lage en god matpakke til barnet sitt.

Selv om Norheim og Moser (2020, s. 802) understreker at det er fagpersoners ansvar å legge til rette for samarbeid, er det behov for mer kunnskap om hvilke egenskaper blant fagpersoner som er knyttet til evnen til å etablere et godt samarbeid med foreldre med innvandrerbakgrunn. Når Kanyana uttrykker bekymring for at barnet kan bli bitt av en farlig slange under skogturer, bør barnehageledere forklare henne om det norske naturmiljøet. De kan eventuelt invitere foreldre med på tur med barnehagen, slik at Kanyana blir tryggere på å sende barnet sitt på turdager. Barnehagen bør være klar over at noen foreldre kan være redde for å sende barna i skogen fordi skogen i mange land, inkludert Kongo og Rwanda, anses som et farlig sted på grunn av tilstedeværelsen av farlige dyr som slanger og løver. Barnehagen må være oppmerksom på utfordringene knyttet til tilpasning til en ny kultur og samfunn, og tilby støtte og ressurser som kan hjelpe både foreldrene og barna med å trives og lykkes i barnehagemiljøet. Tveitereid (2018) mener at inkludering alltid er en gjensidig prosess som krever innsats fra både barnehagens personale og foreldrene. For at foreldre skal involvere seg i barnehagens aktiviteter, må de føle seg trygge og oppleve at de blir sett og hørt. Det å invitere foreldre med på tur og gi rom for å snakke om forskjellene mellom norsk natur og naturen i deres hjemland, kan gjøre Kanyana tryggere. Dette gir foreldrene en følelse av tilhørighet, noe som er avgjørende for et vellykket samarbeid. Det er barnehageansattes oppgave å skape denne tryggheten hos flyktningeforeldre. Følelsen av tilhørighet i barnehagen er essensiell for et vellykket samarbeid, og det er barnehagens ansvar å legge til rette for dette, med målet om å skape et felles interessefellesskap.

5.3. Kunnskap og kompetanse-heving i endring

Fortellingene fra mine informanter viser at barnehagepersonalet har forsøkt å kommunisere med dem ved å bruke bilder, kroppsspråk og digitale medier. Bruken av bilder og kroppsspråk indikerer at personalet finner virksomme løsninger, men disse er ofte ikke tilstrekkelige for å skape god kommunikasjon. Dette illustrerer behovet for økt kunnskap og kompetanse om kommunikasjon med analfabeter, som kunne forbedre dialogen med foreldrene. Gotvassli (2020, s. 25) mener at kunnskapsheving i barnehagen kan omfatte ulike områder, inkludert pedagogisk praksis, kommunikasjon og samhandling med barn, foreldre og kolleger. For eksempel kan tilgang til en tolk under hele dialogen med foreldre være avgjørende, spesielt i tilvenningsperioden hvor informanter opplevde isolasjon og ensomhet. Dersom en tolk ikke er

tilgjengelig, kunne barnehagen benytte ressurser som morsmål.no for å gi tilstrekkelig informasjon om hverdagen for barna i barnehagen.

Mine informanter belyste flere utfordringer de møtte som nyankomne til Norge, blant annet knyttet til norske kleskoder. Matama uttrykte stor forvirring over de norske årstidene og tilhørende kleskoder, og det tok lang tid før hun lærte hvordan hun skulle kle barnet riktig etter været. Dette viser behovet for at barnehageledelsen trenger kompetanse om hvordan de gir foreldreveiledning om kleskoder i forhold til været. Filstad (2022, s. 145) påpeker at kompetanse innebærer å kunne analysere situasjoner, identifisere løsninger og handle i tråd med disse.

Alle informantene uttrykte at det tok lang tid før de fikk snakket med barnehageansatte, og de ønsket å vite hvordan barna hadde det i barnehagen, men fikk sjelden muligheten til dette. Når de kom for å hente barna, var alt allerede klart, noe som kan tolkes som at de voksne unngikk kontakt med foreldrene. Jeg tolker dette som at barnehagen gruet seg til å ha samtale med foreldrene, og dermed skapte avstand mellom seg selv og foreldrene. Denne avstanden kan skape mistillit fra foreldrenes side. Det kan være at personalet har feil informasjon om flyktninger eller mangler kompetanse om flyktningbakgrunn, noe som kan føre til ubehag ved møte med foreldrene. Brockmann et. al. (2008, s. 552) mener at kompetanse forstås som evnen til å håndtere komplekse arbeidssituasjoner ved å trekke på flere ressurser som den ansatte bringer med seg til arbeidsplassen.

Disse familiene har opplevd krig og traumer, noe som påvirker deres atferd og tilpasning til barnehagemiljøet. Personalet må derfor være oppmerksomme på slike traumer og utvikle ferdigheter til å etablere tillitsfulle og respektfulle relasjoner med foreldrene. Ifølge Utdanningsdirektoratet (2018, s. 20) skal foreldresamarbeidet være preget av åpenhet og gjensidig respekt, med daglig kontakt og uformelle samtaler om barnet og barnehagens aktiviteter. Dette viser at det ikke bare er nyankomne foreldre som kan føle seg usikre og møte utfordringer, men også barnehageansatte og ledere. Bergset (2019, s. 56) belyser barnehageansattes usikkerhet i valg av tiltak for å styrke kommunikasjonen med foreldre med migrasjonsbakgrunn, og noen ansatte gruer seg til disse interaksjonene. Jeg tolker avstanden som et resultat av usikkerhet eller manglende kompetanse om kultur- og flyktningbakgrunn.

I rammeplanen for barnehagen (2017, s. 29-30) står det at personalet bør være i stand til å lytte, støtte og samarbeide med foreldrene om barnets trivsel og utvikling. Med kunnskap om barneoppdragelse i land som Kongo og Rwanda, kunne personalet få kurs eller informasjon om forskjellene mellom norsk oppdragelse og foreldrenes metoder, noe som ville bidratt til bedre forståelse og samarbeid. Filstad (2022, s. 129) mener at kunnskap er et resultat av individets tolkninger og forståelse av ulike situasjoner. Barnehagen bør forklare til foreldrene hvordan og hvorfor de har et tverrfaglig samarbeid med barnevernet, og når og hvorfor de kan sende en bekymringsmelding uten å gi informasjon til foreldrene om den aktuelle hendelsen.

Mellom barnehageansatte og flyktningeforeldre kan det oppstå ulike former for motstand eller utfordringer. Flyktningeforeldre kan ha forskjellige forventninger til barnehagens rolle sammenlignet med de barnehageansatte. Traumatiske opplevelser kan påvirke tillit og tilpasningsevne. Derfor trenger personalet kompetanse til å håndtere slike situasjoner. Når det gjelder kunnskapsutvikling i organisasjoner, understreker Krogh og Roos (1996), referert i Gotvassli (2020, s. 25), betydningen av å kunne håndtere ny informasjon, nye situasjoner, kontekster og hendelser. Barnehagen bør være godt forberedt før de møter flyktningeforeldre for å sikre god kommunikasjon og etablering av gode relasjoner. Personalet må ha kunnskap om flyktingenes kultur, språk og verdier. Foreldre som ikke kan lese og skrive krever spesiell oppmerksomhet, som kontinuerlig tilgang til tolk eller bruk av lydopptak for kommunikasjon. Gotvassli (2020, s. 24) definerer kunnskap som evnen til handling, og understreker at kunnskap er dynamisk, personlig og forskjellig fra data og informasjon. Å møte flyktningeforeldre krever kunnskap og kompetanse, og for å unngå usikkerhet er det nødvendig å bygge kunnskap om endringer i barnehagen.

Formålet med kompetanseheving i møte med endringer er å sikre at personalet er i stand til å tilpasse seg og respondere på nye krav i barnehagen og i det bredere samfunnet. Dette kan oppnås gjennom ulike metoder som formell opplæring, workshops, veiledning, refleksjon, faglig litteratur og nettverksbygging. Eksempler på slike aktiviteter inkluderer å lære nye pedagogiske tilnærminger, utvikle ferdigheter innen samarbeid og kommunikasjon, tilegne seg kunnskap om aktuelle temaer eller problemstillinger, og lære å bruke nye verktøy eller ressurser i arbeidet med barn og familier.

Når man tilegner seg ny kunnskap, øker også kompetansen innen det aktuelle fagfeltet. Det er avgjørende at barnehageansatte har den nødvendige kompetansen før de møter flyktningbarn

og deres foreldre. Dette innebærer innsikt i kulturelle bakgrunner, språk og verdier hos flyktningeforeldre, samt forståelse for eventuelle traumer og utfordringer de kan ha opplevd under migrasjonen. Videre er evnen til å etablere tillitsfulle samarbeidsrelasjoner og sikre klar og god kommunikasjon avgjørende. Kompetanse på disse områdene vil bidra til å skape et inkluderende og respektfullt miljø for både barn og foreldre med flyktningbakgrunn i barnehagen. Som påpekt av Eik, Steinnes og Ødegård (2020, s. 81) kan variasjoner i kompetanse blant barnehagepersonalet føre til dilemmaer. Derfor er kompetanseheving sentralt for alle ansatte i barnehagen, slik at de kan møte de komplekse behovene til flyktningbarn og deres familier på en profesjonell og sensitiv måte

6. Avslutning

Innledningsvis stilte jeg følgende problemstillinger: «Hvilke erfaringer har nyankomne kongolesiske og rwandiske flyktningeforeldre uten skolegang med samarbeidet med norsk barnehage?» og «Hvordan kan barnehageledelsen utvikle og gjennomføre strategier for å møte utfordringer og fremme et mer inkluderende og godt samarbeid med flyktningeforeldre?» Målet med denne masteroppgaven er å synliggjøre flyktningeforeldrenes erfaringer med barnehagen, og belyse hvilke faktorer i foreldresamarbeidet som kan bidra til å bygge relasjoner og utvikle inkludering og anerkjennelse.

Funnene i denne studien viser at flyktningeforeldrene var fornøyde med barnehagepersonalet og følte seg hørt og respektert i begynnelsen. Imidlertid endret situasjonen seg under tilvenning og i hente- og bringesituasjonene på grunn av språkbarrierer og mangel på tolker. Det var også misforståelser knyttet til kulturelle forskjeller. Men etter hvert som foreldrene begynte å snakke og forstå litt norsk, ble situasjonen bedre. Flyktningeforeldrenes erfaringer viser også hvordan frykten for barnevernet kan hemme kommunikasjon og samarbeid, noe som kan tyde på mindre åpenhet for kulturelle forskjeller knyttet til foreldreskap og omsorg. Fleksible praksiser, støtte og dialog med flyktningeforeldrenes perspektiver i sentrum vil kunne gjøre spenninger lettere å håndtere og bidra til anerkjennelse og inkludering.

Gjennom drøftingskapittelet har jeg belyst viktigheten av kunnskaps- og kompetanseheving for å bygge relasjoner med flyktningeforeldre. Jeg har diskutert hvorfor det er viktig å ha kunnskap og kompetanse for å forstå og møte flyktningeforeldrenes kultur, samt hvilken kompetanse som trengs for at foreldrene skal oppleve å motta tilstrekkelig informasjon. Jeg har også belyst språkets rolle som en kilde til god kommunikasjon.

Denne masteroppgaven har vært en spennende og lærerik reise. Gjennom samtaler med informantene har jeg fått en dypere forståelse av deres utfordringer og opplevelser. Min forskerposisjon som innsider innebærer en nærhet til både barnehagefeltet og minoritetsforeldre, noe jeg tror er en styrke under denne studien. Som pedagogisk leder kan jeg forstå pedagogers utfordringer, samtidig som jeg kan gjenkjenne meg i flyktningeforeldres erfaringer. Forhåpentligvis har dette bidratt til at jeg har kunnet få frem kunnskap som ellers kunne forblitt usynlig. Jeg husker min egen tid som nyankommet i Norge, som gravid kvinne

med to små barn i et nytt land, hvor jeg ikke hadde noen å snakke med. Jeg husker følelsen av isolasjon og misforståelser om kultur, verdier og skikker. Også jeg hadde hørt skrekkehistorier om barnevernet som gjorde at det tok mange år før jeg var åpen og trygg i kommunikasjon med barnehagen.

Jeg skjønner at flere barnehageansatte kan synes det er utfordrende å bygge relasjoner med minoritetsforeldre. Mangel på informasjon, språkbarrierer og kulturelle forskjeller kan skape avstand mellom personalet og foreldrene. I studien har jeg avdekket områder som barnehagepersonalet bør ha bevissthet rundt, særlig i samarbeid med flyktningeforeldre som ikke behersker lesing og skriving. Tilvenning og hente- og bringesituasjoner er viktige arenaer for foreldresamarbeid. Roller og normer kan åpne eller lukke for foreldresamarbeid, og det er viktig for barnehagen å anerkjenne og prioritere disse situasjonene.

Jeg har også identifisert et behov for videre forskning på personalets syn på barnehagen som en arena for foreldresamarbeid. Barnehagene har mye kompetanse som kan bidra til å styrke foreldrene i deres rolle, og ved å tilrettelegge for dette kan barnehagen være en viktig arena for støtte. Historiene fra flyktningeforeldrene i denne studien representerer ikke alle minoritetsforeldre, og tidligere forskning har belyst lignende problematikk, men det er fortsatt behov for mer forskning. Det jeg anbefaler for videre forskning, er å undersøke hvordan myndighetene kan samarbeide tett med ulike institusjoner, som barnehagen og andre som har tilgang til flyktninger, for å bygge nettverk mellom majoritets- og minoritetsforeldre slik at de kan hjelpe hverandre. Dette forslaget stammer fra en av informantene, som uttrykte at det var utfordrende å ikke ha noen som kunne hjelpe henne med å passe på barna når hun måtte gå på butikken.

Jeg håper denne studien kan bidra til å bevisstgjøre barnehagepersonell om viktigheten av foreldresamarbeid med minoritetsforeldre, og inspirere til refleksjon over egen praksis. Å møte mangfold med en løsningsorientert holdning, bruke ressurser og verktøy, og bygge tillit gjennom gjensidig dialog er avgjørende for å skape et inkluderende miljø.

Barnehagepersonalet bør vise på empati, også i møte med foreldre som ikke er lik dem selv. Ved å anerkjenne minoritetsforeldres verdifulle bidrag kan vi styrke samarbeidet og fremme en inkluderende barnehagepraksis.

Bibliografi

- Andersen, S. S. (2006, 10 02). Aktiv informantintervjuing. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, ss.278-29. <https://doi-org.ezproxy1.usn.no/10.18261/ISSN1504-2936-2006-03-03>
- Arnesen, A. L. (2017). Inkludering. I A. L. Arnesen, *Inkludering: perspektiver i barnehagefaglige praksiser* (ss. 19-32). 2.utg. universitetsforlaget.
- Arnesen, A. L. (2017). Inkludering- Perspektiver i barnehagefaglige praksiser. I A. L. Arnesen, *Den Komplekse inkluderingen og pedagogisk nærvær* (ss. 270-291). 2.ut. Universitetsforlaget AS.
- Aarre, T., & Blom, k. (2022). *Samfunnet i barnehagen og barnehagen i samfunnet*. 2. utg. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Bakken, Y., & Høgskolen i Bergen. (2016). Kræsjkurs i flerkulturell kompetanse- bra å vite for et godt samarbeid mellom barnehage og hjem. I Y. Bakken, & V. Solbue (red.), *Mangfold i barnehagen- fra politisk vilje til flerkulturell virkelighet?* (ss. 49-68). Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Becher, A. A. (2006). *Flerstemming mangfold: Samarbeid med minoriteteforeldre*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Bergset, G. (2019). Kva styrer og kva styrker samspelet mellom barnehagepersonalet og foreldra? Ein studie om kommunikasjon mellom personale i barnehagen og flerkulturelle foreldre med migrasjonsbakgrunn. *Nordic Journal of Comparative and International Education (NJCIE)*, 3(4), 49–64. <https://doi.org/10.7577/njcie.3334>.
- Brockmann, M., Clarke, L., & Winch, C. (2008). Knowledge, Skills, Competence: European. Divergences in Vocational Education and Training (VET): The English, German and Dutch Cases. *Oxford Review of Education*, 34(5), 547–567. <http://www.jstor.org/stable/20462414>
- Busch, T. (2012). *Verdibasert ledelse i offentlige profesjoner*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Cejka, D. A., Gujord , A.-K. H., & Selås, M. (2017). Ein mangfaldig barnehage. I M. Selås, & A.-K. H. Gujord (red.), *Språkmøte i barnehagen* (ss. 9-34). Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. 7.utg. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Drugli, M. B. (2018). Emosjonell utvikling og tilknytning. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli (Red.), *Utvikling, lek og læring i barnehagen- Forskning og praksis* (ss. 49-78). 2.utg. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

- Drugli, M. b., & Onsøien, R. (2017). *Vanskelige foreldresamtaler- Gode dialoger*. Cappelen Damm akademisk forlag.
- Eik, L. T., Steinnes, G. S., & Ødegård, E. (2020). *Fra intensjon til handling i barnehagen- Dilemmaer som omdreiningspunkt for kompetansebygging*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Ertesvåg, S. K., & Roland, P. (2013). *Ledelse av endringsarbeid i barnehagen*. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Filstad, C. (2022). *Organisasjonslæring - Fra kunnskap til kompetanse*. 3. utg. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- FN-sambandet hentet fra <https://fn.no/konflikter/kongo-den-demokratiske-republikken>. Den 02.06.2024.
- Gjems, L. (2018). Barn, språk læring og lek. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli (Red.) *Utvikling, lek og læring i barnehagen- Forskning og praksis* (ss. 413-428).2. utg. Fagbokforlaget: Vigmostad & Bjørke AS.
- Gjems, L. (2018). *Dette vet vi om: barnehagen språkstimulerende læringsmiljøer*. (T. Nordahl, & Ole Hansen, (Red.)) Gyldendal akademisk As.
- Gjervan, M., Andersen, C. E., & Bleka, M. (2012). *Se mangfold- Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. Cappelen Damm Akademisk AS.
- Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid- barnehagen. i et mangfoldig samfunn*. 2.utg. Universitetsforlaget AS.
- Gleiss, M. S., & Sæther, E. (2021). *Forskningsmetode for lærerstudenter -Å utvikle ny kunnskap i forskning og praksis*. Cappelen Damm Akademisk AS.
- Gotvassli. (2020). *Kunnskap, kunnskapsutvikling og kunnskapsledelse i organisasjoner*.2. utg. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Gotvassli, K. A., Haugset , A. S., & Ljunggren, B. (2020). Foreldrene og barnehagens kvalitetsarbeid. I K. A. Gotvassli, *Kvalitetsutvikling i barnehagen- Fra vurdering til ny pedagogisk praksis* (ss. 116-123). Universitetsforlaget AS.
- Gotvassli, K. Å. (2019). Styrernes arbeid med barnehagen som en lærende organisasjon. I S. Mørreaunet, K.-Å. Gotvassli, K. H. Moen, & E. Skogen (red.), *Ledelse av en lærende barnehage* (ss. 63-84).2.utg. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Hammersley, M., & Atkinson, P. (1996). Hva er feltmetodikk? I M. Hammersley, & P. Atkinson, *Feltmetodikk* (ss. 31-52). Gyldendal Norsk Forlag.

- Hannevig, L., & Parker, M. (2012). *Dialog : en praktisk veileder- Et kjerneredskap for å få frem kunnskap og innsikt som finnes hos alle- i alle typer virksomheter* . Flux Forlag / Bjong & Valentiner AS.
- Høigård, A. (2019). *Barns språkutvikling- muntlig og skriftlig*. 4. utg. Universitetsforlaget AS.
- Husby, O. (2018). Tidlig språklæring-førstespråk og andre språk. I K. Sonja, *Veier til språk i barnehagen* (ss. 30-44). Universitetsforlaget AS.
- Johannessen, C. U., & Mikkelsen, E. (2021). *Samhandling mellom barnehage, foreldre og barnevern- Tidlig innsats for barn i sårbare situasjoner*. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Kasin, O., & Bergflødt, S. (2020). *Samfunnsfag for barnehagelærere*. Cappelen Damm Akademisk AS.
- Kleven, T. A., & Hjordemaal, F. R. (2023). *Innføring i pedagogisk forskningsmetode- En hjelp til kritisk tolking og vurdering*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Krogstad, K. (2016). Den flerkulturelle barnehagen- idé og realitet. I Y. Bakken, & V. Solbue (red.), *Mangfold i barnehagen- Fra Politisk vilje til flerkulturell virkelighet?* (ss. 27-45). Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forsikningsintervju. 3.utg*. Gyldendal Norsk Forlag Akademisk AS.
- Lund, H. H. (2022). Vi må gjøre som nordmenn, gå på tur og sånn, integrere oss: Flyktningforeldres erfaringer med barnehagen. *Nordisk barnehageforskning*, ss. 192-214. <https://doi.org/10.23865/nbf.v19.385>.
- Lov om barnehagen <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>. Hentet den 02.06.2024.
- Norheim, H., & Moser, T. (2020). Barriers and facilitators for partnerships between parents with immigrant backgrounds and professionals in ECEC: a review based on empirical research. *European Early Childhood Education Research Journal*, 28(6), 789–805. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2020.1836582>
- Oppen, M., Mørk, B. E., & Haus, E. (2020). *Kvantitative og kvalitative metoder i merkantile fag-En introduksjon*. Cappelen Damm Akademisk AS.
- Rastall, P. (2018, april 20). WHAT IS LANGUAGE FOR? INTERDISCIPLINARY PERSPECTIVES ON THE EXISTENCE OF LANGUAGE. *JSTOR (Presses Universitaires de France is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to La Linguistique)* (Vol. 54, fasc.2), ss. 3-20. <https://www.jstor.org/stable/26781064>.

- RVTS Traumeforståelse hentet fra <https://flyktning.net/oppfolging/traumeforstaelse>. Den 02.06.2024.
- Sand, S. (2020). *Ulikhet og felleskap- Flerkulturell pedagogikk i barnehagen*. Cappelen Damm AS.
- Statistisk sentralbyrå (SSB, 2017)hentet fra https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/_attachment/375933?_ts=16894c09a88. den 02.06.2024.
- Sønsthagen, A. G. (2018, May 13). «Jeg savner barnet mitt». Møter mellom somaliske mødre og barnehagen. *Nordic Journal of Comparative and International Education (NJCIE)*, ss. 55-71. <https://doi.org/10.7577/njcie.2289>.
- Thorshaug, C. B. (2022). *Mangfold og dilemmaer i barnehagen*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Gyldendal.
- Tveitereid, K. (2022). *Flyktningkompetent barnehage*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Tveitereid, K. (2018). Inkludering i barnehagens fellesskap: Samarbeid mellom minoritetsfamilien og barnehagens personale: En systematisk gjennomgang 2012-2017. I: Paideia, 16/2018, 33-45. Utdanningsdirektoratet, 2017, Rammeplan for barnehagens: Innhold og oppgaver hentet fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/> . den 28.05.2024.
- Utdanningsdirektoratet, 2018, hentet fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/trivselsveileder/8-Samarbeid-mellom-barnehage-og-hjem/>. Den 30.05.2024
- Øivin, C., Havnen, K. J., Iversen, A. C., Fylkesnes, M. K., Lauritzen, C., Nygård, R. H., . . . Vis, S. A. (2019). *Barnevernets undersøkelsesarbeid - fra bekymring til beslutning*. Delrapport, UiT -Norges arktiske universitet, Regionalt kunnskapscenter for barn og unge, Nord (RKBU Nord), Hentet fra :<https://www.nhri.no/wp-content/uploads/2019/11/Rapport-fra-Bufdir-Barnevernets-undersøkelsesarbeid-fra-bekymring-til-beslutning.-Del-4-2019.pdf>. den 02.06.2024

Vedlegg 1

Intervjuguide/temaliste individuelle intervjuer

Flyktning foreldre

1. Intervjupersonenes bakgrunn/livshistorie.

- a. Kan du fortelle litt om en vanlig dag i livet ditt i ditt hjemland?
 - Hvordan livet var i ditt hjemland?
 - Har du vært i hjemland ditt fram til du kom til Norge?
 - Hvis «nei»? hvilket land bodde du i før du kom til Norge og hvorfor?
- b. Kan du si noe om hvorfor du kom til Norge?
- c. Kan du si noe om den første tiden din i Norge?
- d. Når kommer du til Norge? Eller hvor lenge har du vært i Norge?
 - Var det om sommer eller om vinter?

2. Første møte med norsk barnehage.

- Bakgrunnsinformasjon om barnehagen-oppstart
 - Når begynte barnet ditt i barnehagen etter ankomst i Norge? (etter 1 uka, 1 måned eller 1 år osv)
 - Hvor mange barn hadde du i barnehagealder som skulle starte på barnehagen?
 - Hvor gammel var barnet ditt / dine da han/ hun /de skulle starte i barnehagen?
- a. Kan du fortelle om ditt første møte i barnehage?
 - Hvordan opplevde du første dag i barnehagen?
- b. Hvordan ble du og barnet ditt velkomne på første dagen i barnehagen?

- Hvilket inntrykk dere fikk av barnehageansatte og om barnehage generelt?
 - Var Kommunikasjon vennlige og åpen fra begge side?
- c. Fikk du mulighet til å dele informasjon om barnet ditt med barnehagen?
- d. Kan du fortelle om prosessen hvor dere ble kjent med norsk barnehage?
- Hvilken informasjon fokuserte du på å vite om barnehagen?
- For eksempel:
- Åpningstider og stengetider for barnehagen hver dag
 - Rutiner i barnehagen
 - Hvilken avdeling barnet ditt skulle gå i og hvorfor?
 - Spisetid i barnehagen
 - Antall måltider i barnehagen og hva som ble servert
 - Serverte barnehagen mat eller måtte barna ha med matpakke hverdag?
- e. Hvordan kommunikasjonen foregikk (tolk? Google translate? Figurer? Oversatte standard-informasjons-ark? Annet?)
- f. Hvordan opplevde du hvordan du blir tatt i møt den første tiden?
- Føler du at du blir tatt i møt med respekt?
 - Tenker du at du fikk nok tid til å få informasjon om barnehagen?
- g. Kan du fortelle om hvordan du opplevde samarbeidet med barnehagen i begynnelsen?
- Hvordan var å kontakte barnehageansatte? Var lett eller vanskelig?
 - Fikk du informasjon om alt du trengte den tiden?
 - Barnehageansatte var villige til å ta imot dine spørsmål?
 - Føle du at du fikk godt svar på alle spørsmål du hadde?

- h. Hvordan kommunikasjonen foregikk (tolk? Google translate? Figurer? Oversatte standard-informasjons-ark? Annet?).

3. Utvikling av samarbeid/relasjoner – forandret oppfattelse/erfaringer seg – hvordan er det nå?

- a. Hvordan opplever du å samarbeide med barnehagen nå?
- b. Hvordan for du informasjon nå om det som skal skje i barnehagen
- Er bedre nå enn før eller er det samme?
 - Hvorfor det har blitt bedre eller ikke?
- c. Hvordan opplevde du samtaler/ dialoger mellom deg og ansatte i barnehagen
- Får du vite om hvordan dagen har vært?
 - Får du informasjon om noe endring angående hverdagen i barnehagen; som rutiner, måltider,[.....]
- d. Hvordan opplever du at barnet ditt blir tatt imot?
- Tenke du at barnet ditt bli hørt og respektert?
 - Hvordan er barnet ditt nå i barnehagen? Trives i barnehagen?
 - Har barn ditt venner i barnehagen nå?
- e. Hvordan utveksles informasjon mellom deg og barnehagen? (i garderoben, i foreldremøter, meldinger, ...).
- Tenke du at det er forskjellig nå enn før?
 - Hvorfor er det forskjellig da?

4. Refleksjoner over hva som fungerer godt/dårlig og hvorfor?

- a. Er det noe du er meget fornøyd med når det gjelder samarbeidet med personalet i barnehagen? Hva tror du eventuelt dette kommer av?
- b. Er det noe du er mindre fornøyd med i forhold til samarbeidet? Eventuelt hvordan ser du for deg at dette kan unngås eller bli bedre?
- c. Hva tror du det er som gjør at dette oppleves dårlig?

- d. Utfra det du forteller, hvorfor tror du personalet i barnehagen handlet som de gjorde?

5. Erfaringer og refleksjoner over kulturforskjeller

- a. Ser du noen forskjeller i hvordan man oppdrar/lever med barn i den kulturen du har vokst opp med og norsk kultur?
- b. Oppfølging: Merker du disse forskjellene i forbindelse med å ha barn i norsk barnehage? Er det noe du synes har vært utfordrende, som du tenker handler om disse forskjellene?
- c. Hvordan fikk du informasjon om mat, klær, feiringer, tur, reaksjoner på uønsket oppførsel hos barn, om barn skal ha medbestemmelse osv
- Fikk du informasjon om hvilken klær barn skal ha i den først tiden?
 - Hvilken måte de gir deg informasjon om klær? Vis deg eksempel på det de ønsker i barnehagen?
 - Gir deg informasjon om hvor du kan kjøpe det?
 - Hva slags informasjon fikk du om tur dagen? For eksempel: om barnet skal ha matpakke, sitte underlag, god klær som passer med være, varm drikke osv)
 - Hvordan fikk informasjon om feiring i barnehagen som bursdager og høytidsmarkering.
- d. I hvilken grad tok du ansvaret for å samarbeide med barnehagen?
- Har du prøvd noe ganger å kontakte barnehagen selv for å spørre om hvordan barnet ditt er i barnehagen for eksempel? Eller spørre om hva barn ditt begynner å like å spise i barnehagen?
 - Har du tatt initiativer til å gi noen ny informasjon om barnet ditt til barnehagen?

6. Tips/anbefalinger fra intervjupersonen

- a. Er det noe du tenker leder og resten av barnehage personalet hadde hatt nytte av å vite eller reflektere over når det gjelder å bli kjent med nyankomne flyktninger?

- b. Er det noen tips du selv skulle ønske hadde fått før ditt første møte i barnehagen?
- c. Er det noe du skulle ønske de ansatte hadde gjort/sagt/visst, som ville gjort annerledes?
- d. Hva som kan være viktig å fortelle nyankomne flyktninger for å hjelpe dem til å få best mulig erfaringer med norske barnehager?

7. Er det noe mer du vil si?

Vedlegg 2

Samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjekt om relasjonsbygging mellom barnehageledelse og foreldre med flyktningbakgrunn?

Formål for den prosjekt er å øke kunnskap om hvordan barnehageansatte kan jobbe for å bedre kommunikasjonen og samarbeidet med foreldre med flyktningbakgrunn. Dette er informasjon som gir deg formål for prosjekt og hva deltakelse vil innebære for deg.

- **Formålet med prosjektet**

Prosjektet er en masteroppgave i pedagogikk med spesialisering i barnehageledelse ved Universitet i Sørøst- Norge (USN). Jeg vil intervjuje ulike flyktningeforeldre. Målet med prosjekt er å lære mer om hvordan kan barnehageledelse bygge relasjoner med ny ankommende flyktningeforeldre uten skoletilgang, for å fremme et godt samarbeid og god kommunikasjon.

- **Hvorfor får du spørsmål om å delta?**

Du får denne forespørselen fordi du har kommet til Norge som flyktning fra et afrikansk land, og har (hatt) barn i norsk barnehage.

- **Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?**

Universitet i Sørøst- Norge (USN) er ansvarlig for prosjekt. Gunnfrid Ljones Øierud og Ragnhild Laird Iversen er veileder på den prosjekt.

- **Det er frivillig å delta**

Det er frivillig å delta i prosjektet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg tilbake uten å gi noe grunn. Alle dine personopplysninger vil bli slettet umiddelbart om du trekker deg.

- **Hva innebærer det for deg å delta?**

Hvis du takker ja til å delta i den prosjekt innebærer det at du deltar i et intervju. Jeg vil gjøre lydopptak av intervjuet, svarene vil bli transkribert. Intervju vil ta ca en time.

- **Ditt personvern- hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger .**

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler personopplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Deltakerne vil bli anonymisert i oppgaven – ingen vil få vite at det er du som har deltatt. Samtykkeskjema og lydopptak skal lagres sikkert og kun student og veileder skal ha tilgang til materialet.

- **Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?**

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra Universitet i Sørøst- Norge (USN) har personverntjenestene ved Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

- **Dine rettigheter**

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- å be om innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende,
- å få slettet personopplysninger om deg,
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Vi vil gi deg en begrunnelse hvis vi mener at du ikke kan identifiseres, eller at rettighetene ikke kan utøves.

- **Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?**

Prosjektet vil etter planen avsluttes når oppgaven blir godkjent. Sannsynligvis juli 2024. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes.

- **Spørsmål**

Hvis du har spørsmål eller vil utøve dine rettigheter, ta kontakt med:

USN ved Gunnfrid Ljones Øierud (Veileder), e-post: [gunnfrid.l.oierud@usn.no.](mailto:gunnfrid.l.oierud@usn.no), tlf: 97744668

USN ved Ragnhild Laird Iversen (veileder), e-post: [ragnhild.iversen@usn.no.](mailto:ragnhild.iversen@usn.no), tlf: 31 00 95 73

USN ved Dona Shemsa Rwegamira (masterstudent), [253634@student.usn.no.](mailto:253634@student.usn.no), tlf: 40588430

USNs personvernombud: Paal Are Solberg, e-post: [Paal.A.Solberg@usn.no.](mailto:Paal.A.Solberg@usn.no), tlf: 918 60 041

Hvis du har spørsmål knyttet til Sikts vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt på e-post: personverntjenester@sikt.no, eller på telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Gunnfrid Ljones Øierud
(veileder)

Dona Shemsa Rwegamira
(Student)

Ragnhild Laird Iversen
(veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [sett inn tittel], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)